

Dideji Karė.

Balkanų karės fronte eina smarkūs mušiai; nors apie jų pasekmes prieštaraujancios, kaip ir nuo kitų frontų, ateina žinios, bulgarai giriasi ne laimėjimais, bet serbai tą patį sako apie savo laimėjimus kartais tose jau vietose, kur ir bulgarai pasigiria laimėjimais. Bet kad susirėmimai eina vis tose jau vietose, tai reikia manyti, kad iki šiol nei viena pusė n'ė laimėjimo dar neturi.

Pats bulgarai prisipažįsta, kad serbai dar vis laiko kalną Kasmokalan. Jeigu jie jį laiko, tai vien bulgarus sumušę galėjo užimti, o bulgarai apie savo nepasisekimus nieko nesako, tai aišku, kad juos stengiasi užslėpti ir jų žinios ne visuomet sutinka su teisybe. Iš Paryžiaus taipgi praneša, kad ten visi bulgarai užpuolimai tapo atmušti. Anglų raportas taipgi praneša apie bulgarų nepasisekimus, jų mėginimai traukti ant Ortilo, Kopo-va ir Ormanti nepasisekė, taigi kad jie tapo sulaikyti, o gal ir sumušti. Sulyg anglų pranešimo, jų artilerija išvalė bulgarus prie Ormanti.

Bulgarų užpuolimai ant serbų pozicijų Salonikų distrikto taipgi nepasisekė. Ant visos linijos francūzų laikomos nuo upės Struma iki Vardar smarkesnių mušių nebuvo, tai ir čia bulgarai neturi kuom girti. Bulgarai tapo sumušti ir Broda paupiuose ir turėjo atgal trauktis į senuosius savo apkalus.

Macedonijoj taipgi bulgarai neturi pamato girti. Čia kairysis bulgarų kariūmenės sparnas priverstas tapo pasitraukti nuo Planina ir talkininkai užėmė visas kalvas tarp Lišč iki Iškevo, nors bulgarai pas smarkiai gynė. Prie Seikograb talkininkai ant mušė kelis bulgarų užpuolimus ir atėmė nuo jų dvi kanuoli ir daug kulkasvaizdžių.

Ir Florina distrikte, kur vokiečiai pirma garsino svarbius bulgarų laimėjimus, matyt jų laimėjimų visai nebuvo, nes dabar ir vokiečiai pripažįsta, kad toj fronto dalyje eina smarkūs mušiai, bet iki šiol dar jie nepriejo galo. Taigi aišku, kad ir pirma toj fronto dalyje bulgarai svarbių laimėjimų turėti negalėjo, kad jų besigyrimai tikto pamato neturėjo.

Nuo kalno Kasmokalan serbai nuėjo bulgarus ir nuo jų atėmė kanuoli bateriją ir atgavo pirma nužudytas savo kanuoles. Paėmė taipgi daug amunicijos. Struma paupiuose anglai paėmė du apkalus sudrūtinti kaimu ir paėmė kelis šimtus bulgarų nelaisvėn.

Talkininkų orlaiviniai bombardavo Bulgarijos sostinę, taipgi bulgarų užimtą miestą Pri-plep, Šiaurinėje Serbijoj.

Greikiai iki šiol dar karėn neįsikū, karalius dar vis nežino ką daryti, bet su jo veldžia jau nieks nesiskaito, nes jis vis laikosi ant savo griuvančio sosto, kuomet visas kraštas pritaria talkininkams, nuo kurių tikisi daugiau pelnyt, negu tarnaujant vokiečiams. Venizelos sukelta Grekijoj revoliucija apima vis didesnius plotus. Nuo karaliaus atsiskyrė jau veik visos Grekijai prigulėjusios salos. Ant salos Kretos tapo sutarta visai nuo karaliaus atsiskyrusiai Grekijai valdžia, kurios vadovu yra Venizelos. Didesnė dalis Grekijos karisko laivyno perėjo revoliucijonierių pusėn, o Grekijos laivynas yra tai vienatinė kariska pajega, su kuria dar ir kiti kraštai skaitosi, kuomet jos kariūmenė niekados didesnės vertės neturėjo, nes ją vis' mušė, vien

drauge su Serbija jai pasisekė karės paalsintus bulgarus įveikti. Bet dabar ir kariūmenės didesnė dalis perėjo jau į revoliucijonierių pusę bet talkininkai jos nesivaržo. Kad ją kam nors tinkama padaryti, talkininkai turėtų ją išnaujo perorganizuoti, taigi padaryti tą patį, ką padarė su sumušta ir per tai su demoralizuota serbų kariūmene.

Nors bulgarai, vokiečiai ir austrai giriasi svarbiais laimėjimais, net visišku sumušimu rusų ir rumunų šiauriniame Balkanų fronte, bet jie nuo visiško sumušimo ir paklūpymo dar, turbūt, stovi taipjan toli, kaip sto- vėjo karės pradžioj. Rodo vokiečiams ir jų draugams pasi- taiko gana svarbus laimėjimai, lygiai Dubrudzjoj, kaip ir Transylvanijoj, bet ir jie paskui pasirodo ne taip svarbus, kaip garsi- na Sofijos, Viennos, arba Ber- lino pranešimai. Dubrudzjoj vokiečių generolas Mackensen rodo įveikė sujungtą rumunų ir rusų kariūmenę, bet sumušė ne taip, kad ji negalėtų atsigręžti. Tas greitai po sumušimui pasirodė, kuomet ta neva sumušta rumunų ir rusų kariūmenė priverė bulgaur, vokiečius ir turkus atgal trauktis, ir neva sumuštiems atiduoti gana didelį plotą jau apvaldytos Rumanijos ir įsiveržė Bulgarijoun. O atviro kelio Ru- manijos sostinė Bucharstan, kur žadėta rumunams taikos iš- lygas diktuoti, kaip nebuvo, taip nėra.

Transylvanijoj laimėjimas bu- vusio Vokietijos štabo perdėtinio generolo Falkenhayn, išsyk vokiečių išpuostas ir neįsakyta augstybę, pasirodo ne taip didelis, kaip vokiečiai garsino. Bet kad jis prie Hermanstadto laimėjimą turėjo, to niekas ne- užginčija. Užpulti su sykiu iš dviejų pusių, rumunai tapo įveik- ti po dvi dieni besitraukusiam mušui ir turėjo pasitraukti. Vo- kiečiai sako, kad nelaisvėn pa- ėmė 3,000 rumunų. Bet, nors nepasisekimas ir nužudymas 3,000 nelaisvių yra rumunams svarbus ir nemalonus, tas dar nereiškia visiško jų sumušimo, nors bavarai prie Rothenturn sulaukė ir kitą rumunų armiją, traukiančią pagelbon apstotai. Kad prie Hermanstadt vokiečiai nesumušė galutinai rumunų, tai dabar jie patį pripažįsta savo pranešime, kuriame praneša vėl apie dar neužbaigtus mušius prie Hermanstadto, kurie su visu smarkumu dar ten traukiasi. Su- muštą kariūmenę paprastai mušio pralaimėjimas taip su demoralizu- ja, kad ji tuoj kitan stoti negali, todėl paprastai be didelio pasi- priešinimo traukiasi atgal taip greitai, kaip tik gali. Tuom tar- pa dabar pats vokiečiai praneša, jog rumunai griebėsi vėl ofen- syvo. Georzeny kalnuose, bet jų užpuolimai tapo atmušti. At- mušti vienok užpuolimą nereiš- kia dar prieš sumušimą. Mu- šiuose dažnai pasitaiko net lai- minčio mušį prieš užpuolimus net kelis kartus atmušti, kol jis galutinai viršų paima. Iš visko matyt, kad žinių apie rumunų galutiną sumušimą, nors nauja- sis Vokietijos štabo perdėtinis Hindenburg ir nori savo veikimą pradėti nuo sumušimo rumunų, nes juos įveikti kur kas lengviau negu įveikti francūzus su anglais arba rusus, o palaikymui puo- lančios tautos drasios butinai rei- kia kokių nors laimėjimus turė- ti, bet jų negreit sulauksime.

Azijos ir Kaukazo fronte, nors turkai ir giriasi dideliais laimė- jimais, apie ką atkartoja Berli- no raportai, ištikro didesnių mušų nebuvo, buvo vien maži prieš- kinių kariūmenų eilių susirė-

mimai, koki neturi didelės svar- bos, nors kariūmenės ir pasitrau- kia, labiau turi susispausti, kru- von sieti.

Galicijoj rusai vėl praėjo smarkiau veikti, pradėjo vėl smarkesni ofensyvą link Rytinės Galicijos sostinės Lembergo (Lvovo). Rusų kariūmenės va- dovas Brusilov pasirengęs vėl paimti Lvovą, kuris jau buvo ru- sų rankose, bet jie turėjo iš jo pasitraukti ir atiduoti austrams visą pietinę rusiškos Lenkijos ir Volyniaus dalį. Rusai prane- ša, jog per porą paskutinių dienų nelaisvėn jiems teko 4,000 austrų. Dabar jau nelaisvių ne- skaito bent kiekvienam mušij dešimtimis tukstčių, teisingiau jau nelaisvių apskaito visi. Ru- sai paėmė austrų pozicijas prie Brzezany ir prie geležinkelio nuo Brody į Krasna. Į pietus nuo Brzezany rusai paėmė austrų po- zicijas Zlota Lipa paupiuose. Čia rusams teko 2,000 nelaisvių. Austrai ir vokiečiai prisipažįsta, kad savo traukime prie Lem- bergo rusai laimėjo kiek terito- rijos, bet kad tuom tarpu bent jų ėjimas prie Lvovo tapo su- laikytas. Galicijoj austrams pa- deda turkai, jie dalyvavo jau mu- šij su rusais prie Zlota Lipa, kur turkai nelaisvėn paėmė 230 rusų ir atgavo pirma nužudytas pozicijas.

Lietuvų svarbesnių mušių ne- buvo, buvo vien patroleių susirė- mimai Rygos ir Dvinskio apie- linkėse, taipgi prie Krevo ir Smorgainių. Prie Rygos rusai nuėmė vieną vokiečių orlaivį. Volyniaus gub. vien artilerijos veikė smarkiau Lucko apie- linkėse. Bet naujasis Vokietijos š- tabo perdėtinis žada veik pradėti smarkesnę ofensyvą Rusijos fron- te. Jeigu jis savo pažadėjimą išpildys, tai galima greitai lank- ti smarkesnio kariūmenų veikimo ir Lietuvoj.

Itališkame fronte didesnių mu- šių nebuvo, veikia ten vien ar- tilerija, kuri rengia dirvą infan- terijai užpuolimams. Infanterijų susirėmimai buvo prie Gardeval ir Karso, bet abiejose vietose austrų užpuolimai tapo atmušti.

Kruvinai karšiai eina vis vaka- riniamė mašės fronte, nes tas frontas pripažintas žinovų svar- biausiu; bet ir čia iki įveikimo vienos, ar kitos pusės dar toli. Smarkiausi mušiai vis eina Som- me ir Ancrė paupiuose ir prie Verduno. Bet visose to fronto dalyse, nors labai palengva, tal- kininkai laimi ir nuo vokiečių iš- valdo nors mažą Francūzijos teri- torijos dalį. Nors manoma, kad Vokietijos štabas mano su visu ištraukti kariūmenę iš Francūz- jos ir prirengti vien atsigynimo liniją nuo Reino, bet iki šiol per- mainų vokiečių kariūmenėj ne- matyt. Vokiečiai ir Francūzjoj kartais griebiasi ofensyvo, nors su tuom jiems nesiseka. Svar-biausias ten anglų laimėjimas— atėmimas nuo vokiečių svarbaus miesto Lapaume ir visiškas apsi- pimas Peronne. Kairysis anglų kariūmenės sparnas tarp Somme ir Ancrė nustumė vokiečius 2 myli atgal. Francūzai, laimėjo daugiau teritorijos ir rytus nuo Morval. Francūzai turi mažus laimėjimus ir prie Verduno.

Kad bent kokiais nors laimėji- mais palinksimus gyventojus, vokiečiai orlaiviai net du kartą atsilankė ties Londonu ir vaka- rinėse Anglijos pakrantėse ir ten mėtė bombas, bet jos užmušė kiek moterų ir vaikų ir tuom, suprantama, karės galo nepriartin- nes ne moteris juk jų veda.

Kalbos apie karės užbaigimą ir taiką visai nutilo, visi kalba vien apie karės laimėjimą, be ko tai- kos daryti nenori, nes taika be pergaltės priešų būtų tik tuom- tarpinė karės pertrauka, po kelių metų karė dar baimesnė atsinau- jintų. Vokietijos parlamente kancleris Bethmann-Hollweg ap- reikšė, jog apie taiką galima bu- kaižėti tuomet, kuomet priešai bus įveikti ir jos mels pas vo-

kiečius. Bet jis kitaip kalbėti negalėjo, kadangi pirm jo Fran- cūzijos ministrų pirmininkas Briand ir Anglijos karės minis- teris pasakė, kad taika ateis vien tuomet, kuomet vokiečiai bus su- mušti. Karę gi laimėti tikisi abidvi karę vedančios pusės, o tas, suprantama, yra negalimu.

Iš Karės Lauko.

DIDELĖ KOVA RUSŲ ŠONE.

Londonas, rugs. 28 d. Rytų šonė tarp Lucko ir Vladimiro. Volins., apie Svinuski ir Ko- rytnica, kur rusai bando prasi- lauzti, o vokiečiai juos sulaiko smarkiais atgaliniais užpuolimais, eina didelė kova.

Vokiečių karės žinyba sako, kad šitais atgaliniais užpuoli- mais Korytnicos apie- linkėje, vo- kčiai savo nuzudytas pasku- tinių laikų pozicijas atgavę atgal ir kad vokiečių kariūvijos palikę jas užpakalyj.

Sulyg Berlino pranešimo rusai turėjo didelius nuostolius; vo- kiečiai paėmė 41 oficerę, 2800 kareivių ir 17 mašininių šautu- vų. Kritę mušiuose mažne vi- sas Ketvirtos Sibiro kariaunos korpusas.

Galicijoje, į vakarus nuo Kras- nosies vokiečiai taipgi pasistu- mę pirmyn, Karpatusose gi rusų užpuolimai tapo atmušti ranka pasiekiamame susirėtime.

Rusų vyriausia žinyba prane- ša, kad nuo to laiko, kaip gen. Brusilovas savo ofensyvą pradė- jo, jis paėmė vokiečių ir jų tal- kininkų nelaisvėn 420,000 ofice- rų ir kareivių, taipgi 600 kanuo- lių ir 2500 mašininių šautuvų bei bombų mėtėtu vų.

TALKININKAI SULAIKYTI TIES MONASTIRU.

Londonas, rugs. 28 d. Sios dienos serbų ir francūzų prane- šimai parodo, kad bulgarai laiko kelią į Monastir vakariniame Ma- kedonijos šone.

Bulgarai padarė šešis nusimi- nungus užpuolimus ant talkin- kų kairiojo sparno per paskuti- nes 48 valandas, bet visi užpuo- limai buvo atmušti. Du užpuo- limai padaryta ant francūzų ir rusų kareivių arti Florina, apie 20 mylių į pietus nuo Monasti- ro. Kiti keturi buvo padaryti ant serbų Kaimakalano kalnuo- se, apie 26 myliose į pietryčius nuo vietos serbų sienoje, prie kurios einama.

Reutero pranešimas apie šią kovą kalnuose sako:

"Bulgarai, sulaukę daugiaus ne- gaus pulką pastiprinimo, užpuolė ant serbų linijos ties Kaimakal- lan. Tamsioje jiems pavyko nu- lūsti į pirmąją apkalų liniją, bet su dideliu nuostoliu. Oficerias, kuris buvo paimtas nelaisvėn, pa- sakėjo, kad vietą tarpe priešū- gių apkalų buvo panašį į lavo- nų lauką."

AUSTRIJOS-VENGRIJOS UŽSIENIO REIKALŲ MINIST- RIS BURIAN PASITRAUKIA.

Berlinas, rugs. 29 d. per Lon- doną. Laikraštis Vossische Zeitung paduoda pranešimą iš Vienos, sulyg kurio paskalas apie barono Buriano kaip Au- strijos-Vengrijos užsienio reikalų ministerio atsistatydinimą įgijus tikrumo. Pranešimas priduria, kad buvusis Rymė ambasadoriu- mi baronas Karolis von Macchio yra dažniausiai minimas barono Buriano palaikėjų.

ANGLAI DAUGIAU ISIKA- BINA ANT PERONNE KE- LIO.

Londonas, rugs. 29 d. Anglų kariūvijos tolydžio stumiasi pir- myn link Peronne-Bapaume ke- lių, kuris yra didžiausia gisla tu- soje ir pagimdya sprogimai bei gaisrai prieš sankrovoje

bles į šiaurę. Paėmė 500 mastų tranšėjų nuo Lessars į pietvaka- rius, gen. Sir Douglas Haig ka- reiviai dar toliaus pasivarė, paim- dami 500 mastų vokiečių tranšėjų į rytus nuo Lesbouefs.

Anglų užimtą sritį tarp Thiép- val ir Ancrė vokiečiai, kiek galė- dami, stengiasi atimti. Likusiame anglų ir francūzų šone nuo Som- me į šiaurę veikimai yra trukdo- mi lietaus. Anglų oficialis šio vakaro pranešimas sako:

"Smagiai palijus mūsų viduri- niamė ir dešiniame kovos šono sparne nedaug kas yra veikima, išskiriant bombardavimą su per- traukomis. Šiek-tiek laimėta nuo Lesbouefs į rytus, kur mes užė- mėme 500 mastų prieš tranšėjų.

"Thiepval apie linkėj eina smar- ki kova prie Stuff reduto. Šito- je sekcijoje paskutiniu laiku paė- mėme nelaisvėn 8 oficerius ir 521 kareivį.

BERLINAS NEŽUDO VIL- TIES.

Laikraščio Berliner Tage- blatt specialis korespondentas kalbėjosi su Bavarijos sosto įpė- kininku kunigaikščiu Rupprechtu, vedančiu vokiečių kariūvijas Som- me šone. Įpėdinis pasakė:

"Negalima nieko pasakyti, kaip dalykai eis toliaus, bet vienas da- lykas yra tikras, butent, kad visa ką prirengėme taip išsamiai, jog galime žiūrėti į dalykus ramiai, vis vien kas neatsitiktų. Musų ar- tilerija yra sustiprinta ir musų lakunų korpusai sudrūtinti.

"Musų kariūvijos grumėsi su didžiausia pajiega ir priešas pa- matė, kad rėsiutys perkietas per- kasti. Mano paties nuomonė yra tokia, kad priešas bando per- silaužimą laimėti šitoj vietoj lė- gyje metų. Jis turės taisyti prie žieminių karionės ir savo kovą tęsti toliaus kitais metais."

RUMANAI TRANSFLVA- NIJOJ SULAIKYTI.

Londonas, rugs. 29 d. Kaip vyriausioji Austrijos karės žiny- ba oficialiai praneša, tai rumunų kariūvijos ties Hermanstadtu, Transylvanijoj tapo atmuštos at- gal ir Austrų vokiečių kariuo- menės paėmė augstumas nuo to miesto į pietus ir pietryčius. Ko- va dar nepasibaigusi.

Kalnų sketera serbų rankose.

Serbai dar vis laiko augščiau- sias Kaimakalano sketeros vie- tas, kaip oficialis serbų praneši- mas tvirtina. Bulgarai sako, kad pagal Dunojų būvė ramu, o Do- brudzoje silpnas besisąudymas iš kanuolių. Bulgarų pranešimas priduria, kad rusų skraiduolis Juodose jūrose 80 minučių bom- bardavęs Mangaliją. Užmuštų nebuvo, o nuostoliai menki.

3000 RUSŲ VĖL PAIMTA NELAISVĖN, KARĖS PER- NAGIS AUGA.

Berlinas, rugs. 29 d. Sulyg vo- kiečių karės žinybos pranešimo: vokiečių paimtas pernagis karės daiktais ir belaisvių skaitlius ry- tiniame šone, auga didyn. Pra- nešimas sako:

RUSŲ LAKUNAI PADARO UŽPUOLIMĄ.

Petrogradas, rugs. 29 d. Rusų karės skyriaus oficialis praneši- mas šios dienos sako:

"Borunų ir Krėvos apie linkėje, į šiaurvakarius nuo Smorgonių, mūsų lakunai padarė užpuolimą ant vietų užpakalyj prieš linijų. Bombos mėtėta įvairiose vie- tose ir pagimdya sprogimai bei gaisrai prieš sankrovoje

"Laikė užpuolimo ore įvyko ko- muna, kur keturi vokiečių eorplaniai numušta žemyn. Viena mūsų mašinų nukrito priešų pusėj. Be- to mes nužudėme Morano skėti- nio tipo mašiną."

SAUDOMI AUSTRAI GELB- STI PRIEŠUS.

Londonas, rugs. 29 d. Nežiur- rint italų atsisakymo pertraukti kovą, austrų kareiviai gelbsti su- žėistus ir užgriutus italus austrų minoms Monte Cimone kalną be- suplaisant. Apie šią austrų di- dvyrystę darbą paduoda oficialis iš Vienos pranešimas, kuris sako:

"Monte Cimone viršunė be per- stojimo buvo apšaudoma iš ka- nuolių. Nežiurint to, užgriuvu- sių gelbėjimas pavyko. Musų nar- sų kareiviai, nežiurdami di- džiausių sunkenybių, atkaskė se- ptnis italus, kurie buvo visiškai parsibaigę.

ANGLAI LAUŽO 2 MYLIŲ LINIJĄ TIES SOMME.

Londonas, spal. 1 d. Gen. Haig'o anglų kariūvijos nauju smugiu sumušė vokiečių gynyklas arti dviejų mylių šone, nusitie- siume nuo vietos rytinėje Eau- court L'Abbaye pusėje iki Al- bert Bapaume kelio. Kaimas Eaucourt L'Abbaye esąs anglų rankose.

Naujas smugis užduota baisių artilerijos bombardavimu, o pa- skui baisiaisiais "kubilai", ku- rie išvalė vokiečių tranšėjas. Pa- imta daugiau kaip 300 belaisvių, su kuriais visas anglų paimtų belaisvių skaičius Somme veiki- muose siekia mažne 30,000. Gen. Haig'o pranešimas tokis:

"Ši popietį mūsų centras už- puolė ir paėmė visą savo taiko- mą 3000 mastų šoną nuo Eau- court L'Abbaye iki Albert Ba- paume kelio, į šiaurčius nuo Destremont farmos.

"Kaimas Eaucourt L'Abbaye mūsų rankose. Paimta daugiau kaip 300 belaisvių. Musų nuo- stoliai kareiviais, kol kas, maži. Šitame veikime nauji šarvuoti trokiai puikiai pasitarnavo pėsti- ninkams."

VENIZELOS ŠAUKIA PRIE SUKILIMO.

Londonas, rugs. 29 d. rytne- tyj. Svarbiausiais grekų padėji- mo dalykais iki vidunakini bu- io tokie:

1. Karalius pasizadėjo apskelbti karę Bulgarijai, bet nieko ta- me nedarė.
2. Kretoje apskelbta Venize- los vedamoji revoliucija.
3. Keli laivai atsiskyrė nuo grekų laivyno ir prisidėjo prie talkininkų laivyno.
4. Yra paskelbta, kad Hydros salos gyventojai paskelbė savo prisidėjimą prie tautų ginančio judėjimo, išgirdę, kad admiralas Countouriotis, kuris paeina iš tos salos, nuvyko Kreton prie Veni- zelos prisidėti.
5. Pranešimas iš Mitylene skelbia, kad gandas apie Veni- zelos žingsnį buvo priimtas su didžiausiu pasitenkinimu. Yra rengiama apskelbimas, kuriame bus paimta rezoliucija salai prie Kre- tos prisidėti.

VOKIEČIŲ SOCIALISTAI KITAIP MANO APIE GALI- MĄ TAIKĄ.

Berlinas, rugs. 27 d. (Per Lon- doną rugs. 28 d.). Socialistų tautinis suvažiavimas, kaip to- lesni pranešimai apie paskelbtus tarimus parodo, išnėšė visai skir- tingą pažiūrą į taikos galimumą. Atsiskyrėlių grupės vadas reichstage tvirtino, kad geriaus- sias kelias tai eiti prie susipra- tymo, kur nei viena šalis nebūtų sumušta. Kas atseina Lenkijos, tai jis pasakė, kad rusai patį turį Lenkiją nuo carizmo palio- suoti.

Karolis Kautsky, kuris pir- miaus buvo dažnai laikomas par- tijos mianciadinu, pasakė, kad taika ir šandien dar yra galima. Girdi, Anglijos ir Francūzijos prolečiai tuojaus sutiktų taiką priimti, jei Vokietija pasisakytų, kad ji nenori šalį laikyti, kad nori Belgiją atasteigti, nepada- rius jos prigulminga valstybe, sutinką atasteigti Serbiją, pripa- zinti tarptautinius arbitracijos teismus ir padaryti su Anglija sutartį apsiginklaviuoti.

KANCLERIS KALBA KACH- STAGE.

Berlinas, rugs. 28 d. Vokietij- jos kancleris von Bethmann-Holl- weg, savo kalboje į atsidariusio reichstago narius pasakė, kad kiekvienas diplomatas, kuris ne- doro visa ko galimo Anglijai pa- kenkti, yra vertas pakorimo.

Kancleris apie galimą taiką ne- užsiminė. Jo kalbai truko pasi- tikėjimo balso, kuriuo skambėjo jo pirmesnės kalbos į vokiečių įstatymų leidimo kuną; bet jam su užsidegimu plojo.

KARĖ TURI TESTIS IKI PARBLOŠKIMUI, PASAKĖ DAVID LLOYD-GEORGE.

Londonas, rugs. 28d.—Karės galo nematyt. Kiekvienas Suv. Valstijų, Vatikano, ar kokios ki- tos neutralės šalies žingsnis da- bartinėje valandoj linkui taikos Anglijoj bus skaitomas nenu- trauku, užtariančiu vokiečius žin- snų,—pasakė valstybės karės sek- retorius David Lloyd-George.

RUSAI EINA ANT LEMBERGO IŠ DVIEJŲ PUSIŲ.

Londonas, spal. 1 d. Rusai dvišaku spaudimu ant Lember- go vėl smagiai pasivarė pirmyn ir vokiečių bei austrų: Bavari- jos princ Leopoldo ir didkunig- aikščio Karolio kariūvijos liko- si pastumtos atgal. Šiaurčiuose ir pietryčiuose nuo Galicijos sostinės rusai pasivarė pirmyn ir sulyg oficialio pranešimo Pe- trograde, paėmė daugiau kaip 4000 belaisvių. Rusų laimėjimus Berlinas patvirtina.

Vienas svarbiausių veikimų buvo Brody-Krasne gelžkelio apygardoje, apie 30 mylių nuo Lembergo į šiaurčius, kitas Brzezany sektore prie Zlota Li- pa upės, 50 mylių nuo Lembergo į pietryčius.

Situo nauju kirčiu gen. Brusi- lov noris užbėgti už akių ren- gamam feldmarsalio Hindenburg ofensyvui. Jis pastato vo- kiečius visai į besiginamą padė- jimą rytų karės lauke. Rusų ofi- cialis pranešimas sako:

"Brody-Krasne gelžkelio apie- linkėje ir į pietus mūsų kareivi- jos spēka skina sau kelias, prie- šas gi atkakliai stengiasi jas su- laikyti. Mūsų čia paėmėme 59 oficerius ir 1082 kareivių.

RUMANAI TRANSYLVA- NIJOJE SUTRUPINTI.

Berlinas, spal. 1 d. Gen. von Falkenhayno apveikimas rumunų Hermanstadto apie linkėje, Transylvanijoj, darosi didesnis su kiekviena nauja žinia iš to šono. Rumunų pirmoji kariuona likosi sunaikinta, o pasiūta jos pagal-

bai antroji yra smagiai sumušta ir dabar tik ginsis. Skaitlius vokiečių paimtų belaisvių išneša daugiausia kaip 6000. Taip pat vokiečiams teko tonai grobio, tarp kurio yra daugybė karės daiktų, kurių rumanai nedaugiau suėmė. Yra manoma, kad šitas smugis Rumaniją paklupdys. Spėjama, kad Mackensen netrukus žada užklupti Dobrudzją.

PROTOPOPOVAS I VIETA CHVOSTOVO.

Petrogradas, spal. 1 d. Sulyg šiandien apskelbto caro prisako į vietą luvusio vidaus reikalų ministro Chvostovo paskiriama Simbirsko gub. bajorų maršalas ir dums vice-pirmininkas Protopopovas.

ITALAI ISVARO AUSTRUS IŠ TRANŠJŲ KALNUOSE.

Rymas, spal. 1 d. Augštutinės Boite upės klonij Travenanzes italų alpinės kareivijos užpuolė prieš ir išvarė jį iš apkasų pietrytinėje Monte Lagazuoi ir Pizzo di Fanis kalnų paslėpse. Paėmė apčiai karės daiktų ir belaisvių tiek tiek.

IS AMERIKOS.

100 "KUBILŲ" PASIUSTA RUSAMS.

New York, rugs. 29 d. Anglijos valdžia pasiuntė rusams panaudojimui prieš vokiečius 100, taip vadinamų kubilų, sarvuotų šliaužiančių trokų. Šitie trokai yra dirbami Peorijoje, Ill. ukio darbams. Jais galima pervaziuoti per didžiausias klampynes, grubes ir krantuotomis vietomis. Anglija nusipirkusi šitų šliaužiančių trokų aptaisė kanuolėmis, apšarvavo ir bandė panaudoti juos mušiuose su vokiečiais Francuzijoje. Dabar ji šitų kaip anglai vadina, kubilų 100 pasiuntė rusams.

SUVIENYTŲ VALSTIJŲ UŽRUBEŽINĖ PIRKLYBA.

Washington, D. C. Pereita mėnesį iš Suvienyty Valstijų svetūr išgabenta prekių už sumą \$510,000,000, arba už \$35,000,000 daugiau negu kada nors pirm. Per visus gi metus iki rugsėjo mėn. prekių svetūr išgabenta iš viso už \$4,750,000,000, o iš svetūr parsigabenta tik už \$2,300,000,000.

PASKENDO LAIVAS.

Oswego, N. Y. Laikie smarčios vėtro paskendo plaukiantis iš Ottawa į Oswego garlaivis Roberval. Prigėrė ir 6 žmonės.

KIAUSINIAI PABRANGS.

Boston, Mass. Sekretorius valstijos žemdirbystės tarybos Wilfred Wheeler apreiškė, jog kaina kiaušinių vis kils, nors ir dabar ji ne žema ir už šviežius reikės mokėti 75c. už tuziną. Mat pradėta mažiau vištų laikyti, nes geriau jas parduoti, todėl visame krašte vištų yra mažiau, o pasilikusios negali tiek kiaušinių pridėti, kiek gyventojai reikalauja.

LENKIŲ MOTERŲ SEIMAS.

Buffalo, N. Y. Pereitą savaitę čia atsiuvo metinis seimas Lenkių Moterų Sąjungos. Seimas atsiuvo be smarčesnių moterų susikirtimų, gana ramiai.

ARKLIŲ PARODA.

Milford, Ill. Rugsėjo 28 dieną tapo čia atidaryta arklių paroda. Atidarymą dieną parodą atlikė suvirs 15,000 žmonių.

PLĖSIKAI UŽPUOLĖ

Detroit, Mich. Netoli miesto, naktį priešikais sulaukė greitąjį traukinį Michigan Central geležinkelio. Banditai buvo pasislėpę ant lokomotyvo. Jie apvaldė traukio vedėją ir kūrėją ir juos ant kelio numetė, o paskui, nukabinę bagažinį ir patčinį vagonus, su jais toliau nuvažiavo ir iš jų paėmė viską, ką tik sau tinkamo rado. Kiek pinigų jie rado pašto siuntiniuose ir pasakų bagažuose, dar tikrai nežinia. Atlikę savo darbą, plėsi-

kai nežinia kur dingo ir pasazieriai nei nežinojo apie užpuolimą.

MILTŲ KAINOS BUS PAKELTOS.

Minneapolis, Minn. Čionykščiai malūnų savininkai sako, kad kaina miltų veik bus pakelta iki \$10 už baką, nes kaina kviečių labai pakilo. Dabar malūnininkai baką parduoda už \$8.80. Dabar miltų baką yra \$3.00 brangesnė negu buvo pernai.

KARIUMENĖS DISCIPLINA.

Presidio, Texas. Gauta čia žinia, kad 9 stovinti prie rubežiaus Suvienyty Valstijų kareiviai peržengė rubežių ir Meksikos pusę, netoli Guidio susimušė su Meksikos kariūnėmis. Mušij užmušta 3 Suvienyty Valstijų kareiviai ir keturi meksikonai.

ANGLYS PABRANGS.

Anglijų krautuvų savininkai užtikrina, kad visoj Amerikoje pabrangs kietosios anglis. Jau dabar už toną Chicagoje reikia mokėti \$9.00, taigi 25c. brangiau negu buvo perėitą savaitę. Mano, kad greitai laiku kaina pakils iki \$11 už toną.

PASIMIRĖ SENATORIUS.

Little Rock, Ark. Savo namuose pasimirė senatorius James P. Clarke. Gimęs jis Missouri valstijoje 1854 m. Universitetą baigė Virginijoje. Senatoriumi jis išrinktas 1903 m. Pasimirė jis nuo apopleksijos.

DIDELĖ NELAIMĖ.

Detroit, Mich. Prie susibėgimo Forest ir Degunter gatvių spalio 1 d. pilnas žmonių gatvės kiras susimušė su geležinkelio lokomotyvu. Karas tapo visai sudaužytas. Užmušta prie to 13 karo pasazierių, o sunkiai sužeista 25. Iki šiol dar neįtirta, kurio čia yra kaltė, bet ir ištyrimas juk užmuštieji gyvastį nesugrąžį.

IGRIUVO BAŽNYCIOS GRINDIS.

Binghampton, N. Y. Presbiterijonų bažnyčioje Johnson City laike pamaldų igriuvo grindis ir 250 žmonių nugarmėjo kelnorėn. Visi jie tapo sužeisti.

Omaha, Nebr. Skerdyklose

Morris & Co. siautė gaisras, kuris pridribo nuostolių ant 750,000 doliarų.

El Paso, Texas. Suvienyty

Valstijų kariūnėms komendantas gavo žinią, jog Meksikoje, mieste Chihuahua, ištraukus Villai, tei, nužudė 500 žmonių už prielankumą Villai.

INDIJONAI SUVIENYTOSE VALSTIJOSE.

Indijonų nykimas Suvienytyose Valstijose pasiliovė, dabar jų skaitlius, nors palengva, vėl pradeda didintis. Pradžioje pereito amžiaus plose Suvienyty Valstijų gyveno suviršum milijonas indijonų, paskui jų skaitlis buvo sumažėjęs iki 250,000, taigi liko tik ketvirta dalis. Dabar vėl skaitlis pasididino iki 350,000. Jie gyvena 24 valstijose, turi jie 60,000,000 akerių žemės. Vertę jų turto apskaito ant 900 milijonų doliarų.

NAUJAS AUSTRIJOS AMBASADORIUS AMERIKOJ.

Prasalinus iš Amerikos už intrigas vokiečių naudai buvusį Austrijos ambasadorių Dr. Dumba, Austrija tikro ambasadoriaus Amerikoje neturėjo, ją atstovavo Washingtono ambasadoriaus užvaduotojai. Dabar vienok laikraščiams pakėlus ambasadoriaus klausimą spėjama, kad Washingtonan Austrija paskirs žymų Vengrijos veikėją, grafą Apponyi, priešą dabartinių politikos vedėjų Vengrijoj. Grafas Apponyi yra opozicijos vedėjas Vengrijoj ir šalininkas atskiros su tautininkais taikos, sutaikymo vokiečių pusėn. Bet jo paskyrimui Austrijos ambasadorių Washingtonan ir vokiečiai pritarė. Matyt ir jie numano, kad vokiečių tarnas nerastų Amerikoje prielankumo. Grafas Appo-

Photo by American Press Association
PRIE DIDŽIŲJŲ KANUOLIŲ.
Francuzų kanonieriai liuduoja didelę kanuolę. Patėmykit didumą kanuolinio šovinio (kulkos). Kareiviai turi užsidėję maskas apsaugojimui nuo nuodingų gazų.

nyti gerai pažįstamas Amerikoje, nes jis čia lankėsi. Jis gerai susipažinęs ir su svarbiais Amerikos politiskais veikėjais.

IS DARBO LAUKO.

Chicago, Ill. Lokomotyvų departamento Northwestern geležinkelio kompanijos darbininkai pareikalavo algų pakėlimo, o kad to kompanija neįsipildė, jie sustreikavo.

New York. Borden Co. pieno išvažiotojai laimėjo streiką, kompanija išpildė jų reikalavimus, todėl streikas pasibaigė.

New York. Sustreikavo čia pieno išvažiotojai Borden Condensed Milk Co.

IS VISUR.

Sugrįžęs iš Europos profesorius Pennsylvania universiteto, Dr. R. Fair McKenzie atgabeno žinią, jog išreklamtuas gana antrasis Bremenio Lloyd povandeninis pirklių laivas Bremen tapo anglių pagautas. Gabeno jis parvų ir deimantų už 25 milijonus doliarų. Kadangi vienok Austrija nesigiria tokiu laimiktu, tai turbūt ir dabartinis pranešimas nebus tesingesnis už kitus. Apie to laivo likimą, jeigu Bremenio Lloydas ištikro jį Amerikon pasiuntė, visgi ieko nežinia.

Kanadoj, Peace paupiuose, Alberta provincijoje, dega girios. Ugnis išnaikino namus, bet sušmėta ketvirtinųjų mylių girios.

Prusų Lietuvoj įvedė pagalių mokestį. Visi galinti dirbti nuo 15 iki 60 metų, gyvenanti rytiniy Prusų provincijoj turės mokėti pirmuose metuose po 6 markes, o toliau po 8 markes. Mokestį tą turės mokėti nuo 1916 met.

Kanadoj, mieste Beaumont, sudėgė vaikų prieglaudos namai. Ugnis išnaikino namus, bet sudegė ir 200 vaikų ir užvaizdos žmonių.

Peryzių grekų bažnyčioj šioji ideologija yra teisinga ir grekai studentai riaušes sukėlė, tikra tautininkų šalyse.

Laikie maldos už Grekijos karių bažnyčioj kilo muštynės, nes studentai stengėsi neleisti maldos už laimę suvokietėjusio karaliaus.

Mexikoj, prie Cusihiurachie buvo mušis Villos su Carranzos kariūnėmis, kuriame Villa nužudė suviršum šimtą savo kariuotojų.

Anglija panaikina miltus nuo tabako ir aprubežavimus gabenant jį iš Amerikos, nes prieš tai protestavo Amerikos tabako trustas.

Porte Sydney, Kanadoj, iškraujant benzina, ant laivo Wairana atsitiko eksplozija, kuri užmušė 6 darbininkus.

Japonija laivų dirbime nesi-duoda niekam save pralenkti, bet ji pralenkia ne vieną kraštą. Pirmame pusmetyj šių metų ji paleido j jures 28 garlaivius 102,000 tonų įalpos, o antrame pusmetyj sau dirbdina 9 garlaivius 28,950 tonų.

LIETUVA IR KARĖ.

YČO IŠPUDŽIAI IŠ JO KELIONĖS PO VAKARŲ EUROPA.

P-nui Yčui beįsvažiuojant į Amerika laikraščio Utro Rossii korespondentas Maskvoje turėjo su juo pasikalbėjimą apie jo kelionę po vakary Europą. Šitam korespondentui, sulyg minėto laikraščio p. Yčas apie savo kelionę šitaip papasakojo: "Savo dalyvumu parlamento delegatijoje aš norėjau netik apsipatinti su dalykų stoviu taktininkų šalyse kaip rusų įstatymų davystės, bute narys, bet ir išaiškinti sau visą eilį klausimų, rūpinų lietuvių tautai, kurią aš atstovauju kaip atstovas tautos sunkiai nukentėjusios nuo karės ir išančios savo atsigimimą su apskritu tautinio klausimo išrišimu Europoje ir, suprantama, aš visų labiausiai įdomavau tautininkų klausimu.

"Kare yra vedama mažųjų tautų paliosavimui, tokia oficialė dabartinės karės ideologija. "Man įdomu buvo žinoti kiek šioji ideologija yra teisinga ir realistai. Šitame klausime aš du-

kartu kalbėjau Londono su Romanu Dmovskiu. Šitie pasikalbėjimai mane pilnai patenkino.

"R. Dmovskis griestai pasakė, kad Lenkų Karalystės lenkai neturi pretenzijos prie lietuvių srities ir kad jie autonomijos nori tik etnografinėse ribose. Aš turiu pamatą manyti, kad tai buvo ne vieno Dmovskio nuomonė, bet tam tikros grupės troškimai.

"Užsieny turėjau laimę susitikti su dviem įžymiais amerikiečiais, d-ru Bartuška ir d-ru Bel-skiu, su Amerikos Lietuvių Komiteto žinia aplankiusiu Kauną. Vilnių, Kauno ir Suvalkų gubernijas. Šitie amerikiečiai man smulkmeniškai papasakojo apie Vokiečių plenus Lietuvos reikaluose. Išpradžių vokiečiai projektavo tiesiog prijungti užimtas lietuvių gubernijas prie Prusijos. Bet šitas projektas sutiko stiprų pasipriešinimą iš pusės vakarinių ir centralinių vokiečių viešpatijų, ypatinai Bavarijos ir Saksonijos, kurios prievengia per daug didelio sustiprinimo Prusijos. Bavarių ir saksonų rateliai pasiūlė savo projektą Lietuvos sutvarkymui. Sulyg šito projekto Lietuva gauna atskirą politinį sutvarkymą su savo monarchu ir landtagu ir visuotinos vokiečių sąjungos sąstatai jėna Bundesstadt'o teisėmis. Kandidatais lietuviams į karalius propnuota Wilhelmo sūnus; pirma Ioachimas, paskui Oskaras.

"Aple žmonių padėjimą užim-tose lietuvių gubernijose amerikiečiai papasakojo daug ką sunkaus. Vietomis išdeginta 80% visų gyvenimų. Viename kaime iš 51 kiemo pasilikio tik du; kitame iš 40 kiemų pasilikio vienas. Žmonės žiemą pergyveno dideliame trukume; jie pasilikio vokiečių paliktuose apkasuose. Epidemijos nepasiliaują nei dabar. Vaistinės pagalbos nėra. Visoj Suvalkų gubernijoj yra vienas "gydytojas" iš felerijų. Vaikų marumas labai didelis. Gyventojai, ypatinai miestuose, bada kencia. Duona, po 1/2 svaro ant žmogaus, su priemaistimi 30% išbulvinių miltų, duodama sulyg kortelių. Amerikiečiai aplankė daugelį lietuvių komiteto vaikų prieglaudos namų. Jiems paklausus: "Ko jus norite?"—vaikai visur atsakė: Duonos. "Mėsos visai nėra. Sale Kauno Sanctuose amerikiečiams teko mairyti "mėsinę," kur pardavinėta puolusi arkliena po 50 k. svarų. Cukraus nėra. Marijampolėje, Suvalkuose cukrus duodama tik už auksą.

"Kaikur pradeda tvarkytis mokyklinis gyvenimas. Po ilgų pra-tėsimų vokiečiai leido lietuviams atidaryti mokyklas ir dabar veite, pirminkin sekijos lietuvių reikaluose žmogaus ir valstiečio teisių lygoje, ir su visa eile kitų tautininkų ir neutralių šalių politikos veikėjų. Situose pasikalbėjimuose aš bandžiau supažindinti Europą su tautiniais lietuvių tautos idealais, kurie susiveda prie suvienijimo rusų ir prusų lietuvių į autonominę vienetę Rusijos viešpatystės ribose. Reikia patėmyti, kad Rytų Prusose lietuviškoji visuomeninė sąmonė yra gyva ir ji plėtojasi. Landtage sėdi du lietuvių pasiuntinių—d-ras Steputaitis ir d-ras Gaigalaitis. Apskritas prusų lietuvių atsinešimas prie Rusijos, be abejonės, yra geras.

"Klausimas apie Lietuvos autonomiją yra visai nauju klausimu Europai, be to jis priklauso prie vidurinės politinio Rusijos statymo srities. Taip aš jį ir statydavau ir neabėjotinai duodavau suprasti, kad kitokia kaip rusų klausimo išrišimo lietuvių nelaikia.

Pernai metais spal. 14 d. kai kurie lenkų rateliai įdėvė Bettmann-Holwegui raštą, kuriame buvo priparodoma butinumas prie busimosios lenkų karalystės prijungti baltarusių ir lietuvių gubernijas. Šitas raštas, kaip man teko sužinoti, buvo svarstomas Vokietijos valdžios rateliuose. Man įdomu buvo žinoti kiek šita pažiūra susitaiko "atsakome" lietuvių viešosios nuomonės vedėjai"—tautiniai demokratai ir realistai. Šitame klausime aš du-

Liepos mėnesio 12 d. 1916 m. vyr., vad. ryt. išleido įsakymą sulyg pardavimo nejudinamo turto ir sulyg užtraukimo pasakų ant jo. Čionai paduodu sutrumpinęs svarbiausius nuostatus:

Uzdrausta parduoti, arba įgyti arba užtraukti paskolos ant ukio arba jo dalies tarp gyvųjų, dargi licitacijos keliu. Neteisėti jokie vyksniai, kurie priešingi šitam įsakymui, arba kuriais padedama apsukti, vistiek kokių vardu arba kokia forma je butų vyknam. Išimtis iš šito įsakymo tegali būti leidžiamos tikta vyvlysiu, jo vado rytuose, arba jo apskritų vyresnybių. Prašymai reikia įteikti apskričio (miesto) viršininkui. Už leidimą reikia mokėti mokesnis.

KAUNO GAMTOS GRAŽYBĖS.*

Vienas smagiausių vietų pasivaikštinėjimui—tai Mickevičiaus slėnis, kur mūsų didis poetas mēgdavo vaikštinėti, kada gyvenė Kaune. Vokiečiai aptaisė Elencės kalną (Petrakalną), kurį praminė Wilhelms-höhe, padarė ir taką per Mickevičiaus klonį. Retai rasi užmiestyje tokį taką pasivaikštinėti. Takas eina medžių pavėšiais per slėnio kvepiančias pievas palei čiuvenanti upelį.

Cent. Komiteto įgaliojais Stokholme.

Jonas Augštuolis.

*) Sutrumpinta žinutė iš "Dabarties".

LIETUVIAI AMERIKOJ.

IS CLEVELAND, O.

Iš d-rės Baltrušaitienės prkalbų. Rugs. 16 ir 17 d. buvo vakarai surengti Mirtos Giedorių D-jos ir LSS. 3 kp. Be pamarginimų, kuriuos užpildė neva choras Mirtos D-jos, buvo taipgi d-rės Baltrušaitienės prkalbos. Pirmą vakarą d-rė Baltrušaitienė kalbėjo Mirtų D-jai. Kalba išėjo silpnai ir tą pačią sudarkė "draugučiai" savo klausimais, į kuriuos jie yra taip labai įsimylėję. Rinkta aukos nukentėjusiems nuo karės L. S. F. ir surinkta \$10.27.

Antrą vakarą surinkta devyniolika dolerių su centais; iš jų 50c. buvo aukota Tautos Fondan. Apskritai imant šitie du vakarai buvo panašūs į cirką, kur yra daug trūkumo, bet nėra ko žiu-rēt.

Vakaro programas pradėta pasakmbinimu pianu "Noriu miego" ir "Onyte, glauskis prie mano šalies." Vyrai su akiniais ant nosių, sustoję prie estrados krašto taip, kad jų raudoni ženklėliai ir keltaraiškiai būtų visiems gerai matyti ir giedodami šaipoisi ir rodo merginoms ir moterims, kad tos glausčiasi prie jų šalies, o kiti jų vietoje prie šalies sako—prie šlaunies.

Svetainėje trūkumas, nėra tvarkos; išvedžiotajai kiekvienam, ant kelių pameta baltas ir raudonas popieras, ant kurių parašyta stambiomis "Vote for Women." Estradoje pasirodo moteris trumpu sijonu, su akiniais, galvą parietus, su pašiuku ir popieros šmočiuku rankoj. Ji išaukia padeklamuoti "drauge," paskui "draugą" o po jo dar vieną "draugą," kuris deklamuodamas istiesia ranką taip, kad ant piršto žiedas stikline akia būtų visiems matomas. Jam pabaigus, išaukiama "drauge" Baltrušaitienė.

Kalbėtoja išėjus mandagiai linkteria ir pasisako kalbėsianti apie Moterų Progresyviskajį Susivienijimą, kuris jau suviršum 12 metų darbuojasi moterų naudai. Bet šita pasisakius ji kalba apie moterų ligas ir moterų teises, kad jos turėtų balsą, kad jos turėtų teisę pasakyti, kokio jos bruko nori ties savo "praperte." Antgalo už visas moterų nelaimės apkaltina vyrus ir ima pasakoti apie prostituciją; bet čia jai pritrūksta žodžių; ji išgeria stiklą vandens ir ašaras šluosdydama nuo estrados nueina. Nueidama pasisako, kad ji dar kartą kalbėsianti.

Po kalbai atsitinka incidentas—gruiva scenerija ant vakaro vedėjos, bet vyrai sušokę pastato ją ir vakaro vedėja išaukia chorą, kuris iš eilės pagieda apie keturias dainas ir vakaro vedėja apreiškia, kad bus renkamos aukos.

Po aukų estradoje vėl pasirodo kalbėtoja ir sudrožus vyrams pasakoją toliau, kaip industrija moteris nuo puody namuose suvarė į dirbtuves. Toliau kalbėtoja liepia rašyti prie Progresyviskojo Susivienijimo ir baigdama kalbą, ragina moteris palikti prisvilčius pno-dus, apskretusius vaikus (nedidelis gudrumas—Red.) ir kovoti už moterų teises.

Pabaigusi kalbą kalbėtoja pasako, kad dabar jai galima duoti paklausimai. Išklija apie dešimtis rąkų. Pirmutinis klausia, Ar,

Visi laikraščiai stundami rankraš-
mai turi būti pažymėti autoriaus pa-
rašu ir adresu. Pasirašantieji pa-
domais turi paduoti, redakcijos ži-
niai, ir savo tikrąjį vardą.
Redakcija pasilekia sau teisę at-
stumdamius bei rankraščių trumpinti
ir taisyti.
Netinkamus laikraščius redakcija
Redakcija, pareikalauna, grąžina au-
toriui atgal jo išmokas.
Reikia visada rašyti plunksna ir tik
ant vienos popiero pusės, paliekant
palcius tarpus tarp eilučių.

Apžvalga.

Nepažįdėjo. Užsimezgusi
Chicagoje sriovių "vienybė" ne-
pažįdėjo žiedu: meramoji "vie-
nybė" pragyvenus vos keletą
dienų, toliaus gyvuoti negalėjo.
Pereitę nedėlidienį Chicago Centralinio
Komiteto posėdįj viskas
iširo: tautininkai su katalikais ir
toliaus sykiu darbuosis, o socia-
listai eis savo keliais.

Nemanome būti prokurorais ir
kaltinimo aktais rašyti. Čia pa-
duosime vien tik atsitikimus, kur-
ie prie vienybės iširimo privedė.
Susitaikius peritos savaitės pa-
nedėlyj privatiniame susirinkime,
socialistų atstovai (pp. Jurgelio-
nis ir Gūgis) buvo pakviesti Chi-
cago Centralinio Komiteto susir-
rinkimui. Čia, dalyvaujant apie
60 delegatų, užsimezgusi "vieny-
bė" sutikta su džiaugsmu. Ma-
nyta, kad dabar dingo pas mus
sriovės ir visi dirbsime vienybė-
je.

Kuomet vienas iš atstovų už-
klausė, ar galima tikėtis, kad
"Naujienos" nevarinės toliaus sa-
vo sriovinės politikos, p. Jurge-
lionis savo ir "Naujienų" vardu
užreikšė (net su tulu įsikeid-
mu), kad ir jis, ir p. Grigaitis
("Naujienų" redaktorius) nuo
pat pradžių stovėję už tai, kad
šelpimo reikalas skirti nuo poli-
tikos ir nuo sriovių ir kad dabar
negali būti nei kalbos apie kokią-
ten politiką: visi esą dirbsime
šelpimo darbą. Dėja, išėjo visai
kraip. Tuojau antr rytojaus
"Naujienos" kaip s'kis pradėjo
varinėti sriovę politiką, ir juo
toliaus, juo buvo aršiaus: vieton
vienybėje dirbus pašalpos darbą,
"Naujienose" tik mirgėjo nuo
tautininkų,—klerikalų—socialistų,
socialistų,—klerikalų—tautininkų.

Kuomet sekanciam Chicago
Cent. Komiteto posėdįj patėmy-
ta, jog panašus elgimasis—tai nė-
ra jokių vienybė, bet tik tūli-
mesnis sriovių kurstymas, p. Jur-
gelionis atsakė, kad nors jis ža-
dėjęs, bet jie esą "Naujienų" ne-
gali kontroliuoti, o jis pats, nors
yra socialistų komiteto pirminin-
ku, bet prie socialistų ir jos ne-
priklauso.

Išėjo keistas dalykas. Socia-
listai gavo užtikrinimą, kad jie
"gaus" trečdalį aukų ir treč-
dalį, vietų komitete; gavus tai,
jy išreikšėjas, "Naujienos", pasi-
leido toliaus savo politikierišką
darbą varyti, o menamos socia-
listų frakcijos atstovai užreikšė,
kad ji esą negali "Naujienų"
šiam reikale kontroliuoti.

Pacijos "Naujienos" savo re-
dakcijos straisniuose pradėjo
viršua kailiu verstį prasę padar-
ybos suarties, o savo apžvalgo-
se pradėjo, kaip ir pirma, pilti
užsidirbinėjimus art kitų sriovių
ir jų veikje.

Pasirodė pilnai "bad faith" iš
socialistų pusės. Centraliniam
Chicago komitetui buvo dabar
aišku, kad iš tos socialistų frak-
cijos ne tiek yra naudos, kiek
galės bet bėdos: jau pirmame
po to susirinkime reikėjo daug
brangaus laiko sugaistinti įvai-
riems aiškinimams ir ginčams.—
Taip dalykams stovint, ir ne-
turint jokio užtikrinimo, kad to-
liaus nebus dar blogiaus, Cen-
tralinis Komitetas atrado, kad,
socialistams taip kaip dbar be-
sielgiant, nepilna bus visai
dirbti, o reikėtų visą laiką pra-
leisti tik ginčuose su jais už jų
politikieriavimą. Todėl perito ne-
dėlidienio susirinkime jų atsto-
vams pranešta, kad aktyvaizdėje
visa ko, kas atsitiko, tolimesnis
bendras daravimasis su jais pa-
sirodo negalimas.

Taip toji "vienybė" su socia-
listais ir iširo, iširo, kad nenor-
ta atsakyti nuo sriovinio politi-
kieriavimo nei vienai dienai.

Sisai atsitikimas nušvies daug
dalykų. Vispirmausiai jis pa-
rodo tą, kad jeigu socialistų pre-
tensijos ir reikalavimai būtų net
ir pilnai išpildyti, tai jie nuo sa-
vo partijinio politikieriavimo, vi-
siena, neatsisakys. O iš to aiški
išvada: tikroji vienybė su socia-
listais pasirodo dalykas negai-
mas, nes jiems savo partija vis-
vien brangesnė ir svarbesnė už
Lietuvos reikalus.

Labai nesmagu, bet prie ki-
tokio išvedimo negalima prieiti.

Sandaros Seimo belaukiant.

Spalio 19 d. šių metų prasidės
Brooklyne Amerikos Lietuvių
Tautinės Sandaros seimas, kur-
riame, apart kit-ko, bus galutinai
priimta šios organizacijos įsta-
tai—konstitucija. Sąryšyje su
tuo vieną patėmijimą norėtume
padaryti.

Pereitame ir šiam "Lietuvos"
numeryje tilpo Autonominės Lie-
tuvos konstitucijos projektas.

Reik išdėmėti štai kas: visos
šalies valdymui nustatymui už-
tenka konstitucijos, vos poros
špaitylų ilgumo. Tautinei gi San-
darai, vienai tik organizacijai,
siuloma ilgų-ilgiausia konstituci-
ja (Pittsburgu paduota).

Mūsų manymu Sandaros kon-
stitucija privalo būti kuotrum-
piausia. Joje privalo būti išdė-
styti tik tie patys principai—ir
daugiau nieko. Smulkmenos,
paaiškinimai ir visa, kas nesuda-
ro pačių svarbiųjų pamatinių
principų, neprivalo būti maišomi
su konstitucija, kuri yra vieny-
tik pamatinis dėsnių rinkinys.
Smulkmenoms ir taisyklėms vie-
ta yra ne konstitucijoj, bet "įsta-
tai" ir taisyklių" atskirame rinki-
nyj.

Ateinantis Seimas turės jau
du konstitucijos projektus: vieną
nustatytą Philadelphiajos organi-
zatyviam seime, kitą—Pittsburgo
konferencijoj.

Pittsburgo konferencijoj pasta-
tytas projektas yra misinys
principų, taisy-ų, atskirų pada-
vadimų ir kitų smulkmenų, ku-
riuos paprastai su konstitucija nie-
ko bendro neturi. Philadelphia-
jos projektas, nors, rasite, ne vi-
sai tobulas, bet tuo žvilgsniu yra
daug geresnis, nes jame stengia-
si paduoti vien tik pat stambie-
ji principai, nemaišant jų su ki-
tomis smulkmenomis.

Kodel yra svarbu nemaišyti
vieno su kitu, apie tai pakalbė-
sim kitu sykiu.

Papirkimai lenkų presoj. New
Yorko anglų laikraščiai New
York Times ir New York
World paduoda įdomių žinių
apie tai, kaip dalis lenkų laikraš-
čių, einančių čia Amerikoj, pa-
sidavė Austrijos valdžiai.

Vieną tokį pasidavėlių sugavo
ir viešai paskelbė. Juoni esąs
Telegram Codzienny, dienraštis, einantis New Yorke.
The New York Times pa-
talpino ir fotografiją laiško, ku-
riame austrų konsulis New York-
e praneša austrų ambasadaį
Washington, jog:

1) minėto lenkų laikraščio sa-
vininkui, tulam W. Mazur, išmo-
kėta \$700.00 "paramos,"

2) Telegram Codzienny,
nų "išpildė visas viltis, kurių
nuo jo tikėtasi."

Už šiuos pinigus Telegram
Codzienny, esą, tapino tele-
gramu, ir straisnius, kuriuos
jam pristatydavo austrų amba-
sada Washington ir abelnai va-
rydavo agitaciją už teutonius.

Apart šio laikraščio, sakoma,
yra dar ir kitų lenkų laikraščių,
kurie buk palaiko "artimus ry-
šius" su austrų konsuliatu New
Yorko ir su austrų ambasada
Washington. "Dziennik Narodowy"
nurodo, kad minėta am-
basada turinti artimus ryšius su
pravadyrais Komiteto "Obro-
ny Narodowej"—lenkų socialistų ir
jų pritarėjų frakcijos įstaiga.
Šiam komitetui užmetama, kad po
"Lenkiskųjų Legionų" prie-
danga jis palaiko teutonų pusę
ir verbuoja jaunus Amerikos len-
kus į austrų armiją.

Lenkų amerikoniškoj spaudoj
kilo didelis susijudimas, nes po-
litiko pasidavimo už pinigų
nesitikėta.

Kad tarp lenkų buvo politikie-
kų nesutikimų, apie tai senai ži-
nojome. Ir pas juos, kaip ir pas
lietuvius, nei politikos klausime,
nei šelpimo klausime, susivienyti
negalėjo: lenkų tautininkai eina
sykiu su katalikais, o socialistai
atsimėję ir sutvėrė savo viršpa-
minėtą komitetą.

Skirtumas šiuo žvilgsniu tarp
lenkų ir lietuvių yra tame, kad
vidujiniai lenkų vaidai jau pa-
siekė anglų spaudą ir padarys
didelę jiems bėdę, o apie lietuvių
vaidus svetimausių presa dar
nieko nežino.

Kad ji niekados apie tai ir ne-
žinotų!.

Palaukit, ką istorija pasakys!
"Darbininkas" taip išvedžioja
Amerikos lietuvių sriovių tikrus
ir menamuosius nuopelnus šios
karės laiku:

Daugiausia gyvybės parodė lie-
viai katalikai, jų Tautos Fondas
daugiausiai aukų surinko, todėl
jams, kaip didžiaum, ir priguli
daugiaus vietų bile kokiose komi-
sijos. Gal sunkiau būtų paskirstyti
vietas tarp tautininkų ir socialistų.
Pirmieji organizatyviniame darbe
ne kaip ligšiol pasirodė, mažiausia
bet sudejo aukų tautos reikalams, bet
organizacijai turi daugiaus už so-
cialistus. Socialistai-gi savo dar-
bui tautininkus visais atžvilgiais
sumusė. Tai čia ir reikėtų rimtai
pagalvoti, kam pirmenybė skirti.

Dar perkirsti tuos visus lau-
rus skirstyti, perkirsti. Dar pa-
čioj karės pradžioj tautininkai
buvo rimtai susirūpinę tuomi,
ar panaudoti aukų rinkimą savo
sriovės stiprinimui, kaip tai pa-
siryžo daryti kitos dvi sriovės,
ar ne. P. no Šimkaus atvykimas
Amerikon, kuomet jį monopoliz-
avo Tautos Fondas, suteikė pir-
mą progą aiškiam tautininkų po-
zicijos nustatymui.

Tautininkai aiškiai matė, kad
remdami p. Šinkų, jie stiprina
Tautos Fondą, o silpnina savo
sriovės Fondą. Kilo klausimas:
ar dirbti savo sriovėi ir Šimkaus
nerimti, ar paaukauti savo srio-
vės reikalais, o remti Šimkaus
misiją, kad tik daugiaus aukų
galėtų gauti Lietuva.

Tautininkai beveik be išėmimo
buvo tos nuomonės, kad savo
sriovės augstinimas šiuo laiku
turėtų eiti ant antro plano, kad
kuolabjausiai reik remti viską,
kas tik prie didesnio aukų su-
rinkimo prisideda.

Todėl jie, neatsižvelgdami į
savo sriovę, rėmė p. Šimkaus
misiją (gal net daugiau negu pa-
sai Tautos Fondas), nors visi
pinigai ėjo per Tautos Fondą,
kurio dabar "Darbininkas" taip
didžiuojasi; todėl tautininkai, de-
lei šventos ramybės ir išvengi-
mui sriovinių kivirčių, patardavo
siusti aukas tiesiog Lietuvon, ar
Rusijon net tose vietose, kur jie
aukas galėjo į savo fondą per-
varyti; todėl dalis tautininkų rė-
mė ir socialistų Liet. Selp. Fon-
dą, kol nepaaiškėjo, kad jis ne-
siskubina surinkti aukų siusti
Lietuvon.

Tukstantai doliarų, kurie ši-
dien yra "katalikų" Tautos Fon-
de, ar socialistų Šelpimo Fondo,
yra tautininkų darbo vaisius, nes
nuo pat pradžių tautininkų oba-
sis buvo, ir dabar dar yra,—ne-
pašykt tiek į savo sriovės fondą,
bet pašykt, kad suvoktų daugiaus
aukų galėtų gauti Lietuva.

Istorija į plikas skaitlines ne-
žiūrės ir pagal jas išvadų neda-
rys. Ne dėl "pirmenybių" tau-
tininkai dirbo ir dirba. Istorijos
nusprendimas jiems nebus, nes
tėvynės nelaimėmis jie savo srio-
vės neaugino ir neaugins.

Sumanymas. Mums teko gir-
dėti apie sekantį sumanymą:

Prezidento Wilsono išleista
proklaamcija delei "Lietuvių
Dienos" yra istoriškais dokumen-
tais: bene pirmu sykiu Suvenytų
Valstijų valdžia oficialiu docu-
mentu pripažįsta, taip sakant,
lietuvių tautos buvimą. Šią docu-
mentą su prezidento Wilsono
parašu patariama nufotografuoti
ir, padarius gražią reprodukciją,
pardavinėti Lietuvių Dienoje—
sakysim po \$5.00.

Lietuvių Diena ir Socialistai.

Lietuvių socialistai pastatė
Amerikos Centraliam komitetui
savo reikalavimus apie tai, ko-
kiais išlygomis jie suriktų iš-
vien darbuotis, rinkime aukų
"Lietuvių Dienoje." Centralis
komitetas, kiek jam išrodė gali-
ma, pripažino dalį socialistų rei-
kalavimų, pasizdėdamas prašy-
ti Lietuvių Centralio komiteto
Vilniuje, kad tas "pagal reikalo
ir platumo jų veikimo" suteiktų
pinigų "toms socialistų pašalpi-
nėms draugijoms, kurios būtų,
ar atsirastų Lietuvoje." Kitų
statomų išlygų Amerikos Lietu-
vių Centralis Komitetas išpildy-
ti negalėjo.

Žemiaus paduoti laiskai—Lieu-
vių Socialistų Sąjungos ir Am.
Liet. Centr. Komiteto—išaiskina
dalykų stovį nuodugnau.

Socialistų Reikalavimas.
Lietuvių Socialistų Sąjungos
sekretoriaus laiskas Amerikos
Liet. Centraliniam Komitetui
(rašytas per kun. V. Dargį)
skamba sekanciai:

Philadelphia, Pa.
Sept. 6, 1916.

Gerbiamasis:—
Nežinodamas su kuo vesti
transakcijas Lietuvių Dienos
reikaluose, kreipiuosi prie Ta-
mistos, kaip vieno iš organi-
zatorių jau žinomos Wilkes-
Barre konferencijos.

Tamista be abejo atmena-
te, jog socialistų delegacija
nesutiko su minėtos konferen-
cijos nutarimais ir sakė, jog
apie L. S. S. dalyvavimą Lieu-
vių Dienos rinkliavoj tegal-
tės pranešti galutinį atsakymą
tik gavus vienokį ar kitokį
įgaliojimą nuo pildančiųjų L.
S. S. įstaigų.

Minėtų klausimą išrišo su-
vaziavimas, įvykęs Chi goje
1-5 dienomis rugsėjo, nutari-
ma jį sekantis:—

"LSS. dalyvaus jungtiniame
lietuvių komitete prie surengi-
mo Lietuvių Dienos drauge su
kitomis esančiomis Amerikoje
lietuvių sriovėmis ir artimais
joms fondais tuomet:

1. Jei tamė jungtiniame ko-
mitete L. S. S-gai ir remiamam
jos L. S. Fondui bus duota mi-
nimun trečdalis vietų;

2. Jei nuo kitų sriovių ir
joms artimų fondų bus duos-
tas pakankamas užtikrinimas,
kad vienas trečdalis surinktų
laikė Lietuvių Dienos pinigų
bus sunaudota šelpimui nuken-
tėjusių nuo karės lietuvių ir
pasiusta tinkamoms pagal tu-
rodymo L. S. F. ir LSS.;

3. Jei ir kiti du trečdaliai
surinktų pinigų eis ištisai su-
šelpimui nukentėjusių nuo ka-
rės ir nebus iš jų skiriama pa-
šaliniams reikalams, kaip ve-
lei politinė agitacijai, į įvairius
geležinius kapitalus ir tam pa-
rašiai.

4. Atsakymas apie sutikimą
ant šių sąlygų turi būti duotas
ne vėliaus 2 savaiciu nuo pra-
nešimo jų Wilkes-Barre, iš-
rinktam komitetui.

5. Jei atsakymo iki tam lai-
kui nebus, arba atsakymas bus
nepatiriantis, tai LSS. veiks
sulyg tos Lietuvių Dienos sky-
rium, ką patars daryti ir L.
S. Fondui.

Tai-gi, jeigu komiteto sekre-
torium esate Tamista, malon-
nėkite šį dalyką perleisti per
Wilkes-Barre, išrinktą komi-
tetą, o jei ne—meldžiu jį per-
duoti tojo komiteto sekreto-
riui.

Vildamasis, kad Tamista
veikiai išpildysite mano pra-
šymą, liekuosi

Su pagarba,
J. V. Stilson,
LSS. Sekretorius-Vertėjas.

ALCK-to Atsakymas.

I viršminėtus socialistų reika-
lavimus Amerikos Lietuvių Cen-
tralis Komitetas atsakė sekanciai:

1. Atsakydami į p. Stilson'o
LSS. sekretoriaus laiską, rašy-
ta 9 d. rugp. kun. Dargiui, tu-
rime garbė pranešti LSS. se-
kancius A. L. C. K. nutarimus.

1). Atsižvelgiant į tai, kad
LSS. drauge su visomis kito-
mis socialistų organizacijomis
Amerikoje turi mažiau na-
rių, negu katalikų ir tautininkų
organizacijos atskirum pa-
minto ir kad socialistų sriovė
yra labiausia nutolusi nuo Lie-
tuvos reikalų ir tikro lietuvių
nukentėjusių nuo karės šelpi-
mo, A. L. C. K. mano, kad
socialistams užtenka paskirtų

Lietuvos Autonomija. Konstitucijos Projektas.

(Užbaiga)

PARAGRAFAS 40.

Jokia grupė, atsisakyusi ar atsisikianti nuo
ankščiau nusistovėjusių tikiybinių organizacijos, ne-
gali statyti pretensijų prie jos turto,—viso turto, ar
jo dalies,—nežiurint į savo skaitlingumą.

Tiktai tame atsitikime, kuomet tulos tikiybos visi
pasekėjai, apsigyvenę Lietuvos teritorijoj, perei-
na į kitą tikiybą, tai ir bažnytinis turas pereina sy-
kiu su jais.

PARAGRAFAS 41.

Visi kunigai ir jerarchai visų gyvuojančių Lie-
tuvos tikiybų yra užlaikomi iš tikiybinių organiza-
cijų, prie kurių jie priklauso; jie nesinaudoja val-
stybinės tarnystės teisėmis; savo tikiybinių privalumų
atlikimui nereikalauja valdžios patvirtinimo, o nuo
aktyvės tarnystės kariuomenėje yra paliosuojami,
esant tik dviem išlygom: a) jeigu jie pabaigė specia-
lį teologijos mokslo kursą ir b) jeigu mobilizacijos
apsaunkimo laiku buvo savo tikiybos nuolatinėj tarny-
stoj. Vienok kunigai gali būti prievarta paimti sa-
nitarėn tarnystėn ir atlikimui kapelionų pareigų, iš-
skyrus vyskupius, general-superintendentus ir jiems
tolygius dvasiskus asmenis nekrikščioniškos tikiybose.

PARAGRAFAS 42.

Jaunų vyrų, einančiųjų į kunigus, lavinimasi prie
sanitarės tarnystės atlikimo turi būti atliktas tose
mokslo įstaigose, kur jie eina teologijos mokslus, ar-
ba kitose, sutikus su tuo dvasiškai valdžiai.

PARAGRAFAS 43.

Civiliskieji aktai apie gimimą (krikštą), mote-
rystę ir mirtį tų ypatų, kurie pripažįsta tikiybą, o
taipgi ir jų mažamečių vaikų yra atliekami kunigų,
jeigu jie pabaigė vidutinę dvasišką, ar svietiškojo
mokslo įstaigą. Gi aktai tų ypatų, kurios nepripa-
žįsta tikiybos, arba tų, kurie, pripažindami tikiybą,
neturi dvasiškųjų su vidutiniu mokslu, yra daromi
per natarius (rejentus).

PARAGRAFAS 44.

Civiliskųjų aktų dublikatai visų piliečių, kiek-
vieno rajono, yra laikomi antros instancijos teismo
archove. Teismo pirmsėdis, patikrinęs tokių aktų
nuorą teisingumą, ne vėliaus vieno mėnesio nuo jų
pridavimo, įteikia aktų autoriui čekį, kaip atlygi-
nimą iš išdo, tokiojo sumoj, kokia yra nurodyta auto-
nomiškos Lietuvos smatoje.

PARAGRAFAS 45.

Administratyvė Autonomiškos Lietuvos valdžia
ispildo kaip teismiskus, taip administratyvius dvasiš-
kos valdžios nutarimus, jų neperkrautėjant, o vien-
tik konstatuojant teisingumą pasiremmo, minėtos
tikiybos įstatai, paskelbtai įstatymdavystės tvarkoje.

PARAGRAFAS 46.

Kiekvienas Lietuvos pilietis turi teisę priklausyti
prie bile-kurio vienuolių ordono, kongregacijos,
draugijos ir t. t., arba steigti tokius publikacijos ke-
liu, tai yra pristačius jo įstatus valdžios patvirtinimui.
Išėjimas iš vienuolio, kongregacijos, tikiybinių drau-
gijos ir t. t. negali būti prievarta sulaikomas, taip
gi negali būti suristas su bausme ar teisių nuostojimu,
išskyrus nuostojimą tų teisių, kuriomis toks a muo
naudojosi kaip minėtų įstaigų narys, arba tų teisių,
nuo kurių jis pats, budamas jau pilnamiečiu, loem
noru atsisakė, pastodamas į vieną iš viršminėtų įstaigų.

PARAGRAFAS 47.

Buvusieji Rymo-katalikų kunigai, vienuoliai ir
vienuolės įgija teisę vesti (ženytis) tik tuomet, kada
pasiliauja priklausyti prie Rymo-katalikų tikiybos, ar-
ba kuomet gauna viečią oficialį popiežiaus leidimą.

jiems 17 d. rugp. Wilkes-Bar-
ryje 2 vietų ALCK. Komitete.

2) A. L. C. K. negali jo-
kiu būdu sutikti skirstyti su-
rinktų 1 lap. pinigų pagal par-
tijų ir todėl negali vienos treč-
dalies pinigų atiduoti LSS., ir
jy respektivo LSF. nuotirai.
Negali gi to padaryti delto,
kad tuom tarpu A. L. C. K.
nėra žinomi grynai pašalpiniai
socialistų partijos komitetai
Lietuvoje. Vienatinė socialistų
Vilniuje Agronomijos ir
Teisių Pagelbos draugija rupi-
nasi agitacija, bet ne grynų
nukentėjusių lietuvių šelpimu.
Nežiurint to ALCK. apsiima
patarti ir prašyti L. C. K. nuo
karės nukentėjusiems šelpi-
komiteto Vilniuje suteikti pi-
nigų pagal reikalo ir platu-
mo jų veikimo toms socialistų
pašalpinėms draugijoms, ku-
rios būtų, arba atsirastų Lietu-
voje. Nurodymus gais duoti
tie penki socialistai, kurie dar-
buojas drauge su Centraliu
Vilniaus Komitetu.

3) A. L. C. K., turėdamas
omenę 17 rugp. susirinkimo
protokolo punktą, kad visi su
rinkti Lietuvių Dienoje pinigai
bus pasiūti per Raudonąjį
Kryžių tik toms draugijoms,
kurioms užsiima gelbėjimu nu-
kentėjusių nuo karės lietuvių,
—laiko niekuomu nepamatotu
L. S. S. įtarimą, kad Liet. Die-
nos pinigai galėtų būti su-
vartoti politikiniai agitacijai,
visokiems geležiniams kapita-
lams ir tam panašiams daly-
kams.

Am. Liet. Centr. Komitetas.

PARAGRAFAS 48.

Subsidijos iš Lietuvos išdo yra padalinamos tarp
įvairių tikiybinių apšvietos ir labdarybės draugijų
tokioj proporcijoj, kiek kuri turi savo pasekėjų tarp
Lietuvos gyventojų. Gi viršminėtos rūšies įstaigos,
paremtos betikiyba, gauna subsidiją sulyg to, kokį
nuosimį Lietuvos piliečių sudaro tie asmenys, kurie
apreikšė apie savo nepriklausomybę prie jokios tiki-
ybos.

PARAGRAFAS 49.

Tuos atsitikimuose, kuomet dievmaldystė yra
atliekama Lietuvos vardu, arba kuomet Lietuvos val-
džia dalyvauja tokioj dievmaldystėj, tai minėtoji val-
džia atsilanko į Rymo-katalikų bažnyčią, pastebint,
kad urėdinkai, nepripažįstantieji katalikų tikiybos,
gali dalyvauti per savo atstovus.

PARAGRAFAS 50.

Rymo-katalikų bažnyčios turtai Lietuvoje pasi-
liauja būti valdomi per Vidaus Reikalų ministeriją
ir Rymo-katalikų dvasiškąją kolegiją Petrograde.
Imperatoriskoj Valdžia grąžina Rymo-katalikų baž-
nyčias, vienuolynus, palocius, namus, budavones ir
tus Vilniaus, Kauno ir Suvalkų gubernijos ir daly-
Kuršės gubernijos—taip tuos turus, kurie buvo pa-
imti Vidaus Reikalų ministerijos globon, kaip ir tuos,
kurie buvo perduoti Sv. Sinodo žiniai, butent: baž-
nyčias, vienuolynus, palocius, namus, budavones ir
t. t., kas tik priklausė Rymo-katalikų vyskupams, ka-
pituloms, vienuolynams, bažnyčioms, parapijoms ir
t. t. ir kas buvo delei įvairių prieasčių konfiskuota
XVIII-me ir XIX-me šimtmečiuose.

PARAGRAFAS 51.

Pažymėti viršminėtame paragrafe nejudomi tur-
tai pereina atgal tam Rymo-katalikų vyskupui, kurio
diecezijoj jie randasi. Priėmimui gi judomojo tur-
to Vilniaus, Samogitijos (Žemaitės) ir Seimų vy-
skupai įgalioja viečią, jiems atsakomą, delegatą.

PARAGRAFAS 52.

Imperatoriskosios Rymo-katalikų Dvasiškosios
Akademijos biblioteka ir kiti judami turtai yra gra-
žinami Lietuvai.

PARAGRAFAS 53.

Vedimui Lietuvos Rymo-katalikų reikalų Rymo
Lietuvos valdžia akredituoja prie Apaštališkojo Sos-
to tam tikrą asmenį, kurio ranga skaitosi lygi auto-
nomiškos Lietuvos ministerio rangai. Jeigu kate-
likų bažnyčios galva panorėtų turėti savo atstovą prie
Lietuvos valdžios, tai tokiam atstovui suteikiama

Iš Svečių Prakalbų Chicagoje.

Pirmos viešos prakalbos atvykusių Amerikon Svečių.—Lietuvių atstovo dumejo, p. Martyno Yeo ir kun. Jono Žilinsko, paragrįžusio iš Vokietijos—atšibuvo pereiną pamedėję sv. Jurgio parapijinę svetainę, ant Bridgeport.

Jau nuo 7 val. vakare žmonės pradėjo buriarūpintis prie svetainės. Dar nebuvo aštuonių, o jau prisirinko pilnutėlė ruiminga svetainė. Išlauko ir prie kasos dar grūdosi minia žmonių.

Kalbėtojus parstatė kun. P. Serafinas, Chicagos Centralinio komiteto pirmininkas.

Pirmasai kalbėjo kun. Jonas Žilinskas. Žemiaus nūginsiu paduoti trumputėlę jo prakalbos sutrauką—teisingiaus, tik vienas kitas vietas iš jo prakalbos.

Visų pirmiausiai perdavė jis pasveikinimus ir labas dienas, kurias Svečiai parvėžė amerikiečiams nuo nuvargintos tėvynės. Jūs pamenate, kokia jūsų tėvynė buvo, kuomet jūs ją apleidote, bet vargiai ją pažintumet dabar: karė ji, visai permainingė. Ar jūs žinote, kas tai karė? Jūs skaitote laikraščiuose, girdite žmones kalbant „karė, karė!“, bet jūs neturite tikro supratimo, kas tai yra ta karė, ką ji Lietuvoj padarė ir kaip ji mūsų tėvynę permainingė.

Bent abelnai ruožais, šitą aš jums nuo pradžių papasakosiu—dienas ir naktis reikėtų pasakoti, kad viską jums išpasakojus.

KUN. JONAS ŽILINSKIS.

Parubežiais.

Pradėsiu nuo parubežių. Jie pirmiausiai nukentėjo, nes čia buvo pirmi susirėmimai. Nukentėjo abi parubežio pusės—kaip Didžiojoje Lietuvoj, taip ir Prusų Lietuvoj. Daugiausiai nukentėjo, žinoma, miestai ir miesteliai. Taip Palanga, Gargždai, Taurage, pavyzdžiui, visai išnaikinti.

Kuomet sakau „visai išnaikinti“, reiškia nieko-o-nieko nebėli. Gal triobėlė-kita kur riuos, bet ir tai retai, o šiaip jau—kruva gruvėsių, nei žmonių, nei namų... Pusiaus išnaikinti visi parubežio miesteliai Suvalkų gubernijoje, kaip, pavyzdžiui, Kybartai, Vištytis ir kiti.

Prusų pusėj—tas pats, kaip ir šioj pusėj: Klaipėda, Smalininkai, Sirvinta—vis tai karės aukos. Iš Sirvintos visai nieko, gali sakyti, neliko.

Arp miestų,—kaimai, ukiai—vietomis užsilikę, vietomis viskas išnaikinta, išdeginta. Tai točia paties parubežio regykla.

Antra linija.

Eisim truputį toliaus nuo Prusų rubežiaus. Paziūrėjus į išnaikintą Lietuvą, sakytum, kad išnaikinimo banga ejo vilnims. Pirmia vilnis—apie parubežį, antra—pasiekė kiek giliaus ir apsisistojo išilgai linijai, pradėdant nuo Suvalkų miesto ir traukiant į šiaurius per Liubavę, Kalvėją, Liudvinavą, Mariampolę, Pilviškius, Rudą, Sakius iki Nemuno. Persikėlusiuo Kauno gubernijon, šita banga eina padubius ir pavėniu (upių Dubios ir Ventos pakrantėmis) net iki Kuršui.

Antroji karės banga buvo daug stipresnė ir blėdies kraštų daug daugiau padarė. Išilgai viršmėnės linijos pereiną pavasari ir vasarą per šešis mėnesius sto vėjo kariaujančių armijų linijos

ir kovėsi—galit atsivaizdinti, kas galėjo sveiko ten pasilikti. Į abudu padubiusio šonu—nuo 10 iki 30 verstų į vieną ir kitą šoną—gali sakyti, viskas išnaikinta, o tarp pačių linijų, kur ejo mušiai, tai akmenis ant akmenis nėra likę.

Pakelais daugiausia nukentėjo.

Nuo šitos antros linijos sunaikinimo banga pasilėjo išilgai vieškelų, pliančių ir geležinkelų, kuriais viena kariuomenė traukėsi atgal, o kita ejo pirmyn. Tai gi didžiausis sunaikinimas yra išilgai plento nuo Suvalkų į Mariampolę ir toliaus į Kauną, pliančių nuo Kalvėjos į Alytų ir Lazdijų, Seirijų, Leipalingio pliančių (visi Suvalkų gub.).

Visi šitie pakeliai—po 10-20 verstų į abi puses—visai išnaikinti. Vaziuojant plentu ant Alytaus, retai kur sveiką ukį, triobėsi pamatysi.

Tas pats ir Kauno gubernijoje. Paplėntės nuo Tauragės į Šiaurę ypač žymiai nukentėjo.

Naikino ir viena ir kita pusė—vokiečiai ir rusai. Naikinimas buvo nevienodas. Vienur naikinta, nes kariškos operacijos to reikalavo: reikėjo nugriauti, ar sugręžinti namai, kad padaryti kelią kanočių šaudymui. Tokis naikinimas visur karėje yra neišvengiamas; už sunaikintą tokiu būdu turtą vietomis mokėjo, vietomis išdavinejo raštus, kad po karės bus atlyginta.

Bet naikino ir iš kitų priežasčių.

Kerštas.

Pavyzdžiui Barzdų kaime, Suvalkų gub., vokiečiai išdegino apie 10 ukininkų iš keršto. Pasakojų žmonės, kad būvė taip:

Barzdose buvo apsisistoję vokiečiai. Rusai, sužinoję ar spėdami apie tai, nakties laiku persivogė per vokiečių linijas ir, įsiveržę į kaimą: padegė: sudegė namai sykiu su oficialais. Po to vokiečiai žmonėms atkėsino: esą kas nors turėjo rusams pranešti—vadinasi, šnipai—ir sudegino apie 10 ukininkų.

Apie Tauragę vokiečiai degino namus ir kaimus, bausdami už tai, kad rasdavo daktų, paimtų iš Prusų; degino taipgi ir sulgytū žiurėnų: išrodo jiems, kad žmonės būk turį susizinojimus su rusais ir jiems praneša—žiurėk, ir liepsnoja kaimiečių namai.

Rytai baisiausiai nukentėjo.

Visi paprastai tikisi, kad labiausiai nukentčia vietos arti nuo rubežiaus. Lietuviai rytinėse dalyse Kauno, Suvalkų ir Vilniaus gub. tikėjosi, kad karės baisenybių gal ir nematys.

Išėjo kitaip. Metote, kas pasidarė su parubežiais ir Lietuvos viduriu. Einant toliaus, į rytus nuo antrojo ruožo—tai, Dieve, susimylėk ant nes nelaimingos žemės ir apsaugok, kad daugiau tokių baisenybių nematytum-neregėtum.

Pereiną rudėn vokiečiai, kaip žinot, ejo ant Kauno, Alytaus ir Gardino tvirtovių. Rusai nesitraukė be mušų. Jeigu galėtai išskirti augstyn ir viena akim išsųk apmesti visą šitą Suvalkų gub. ruožą, panemuniu, tai pamatytum tik—grebes, grabės, grebės... ir iš vienos ir iš kitos pusės. Visose paplėntėse, išilgai geležinkelų žemė sukaista, surausta, bombų suplėšyta—sakytum, milžiniškas kurnynas.

Ties Kauno tvirtove, ties Alytumi (iš Suvalkų gub. pusės) kai žiūri—tai trijų lietuviškų mylių plotu, nuo Maurėčių ir nuo Zapyškio, netai iki Kaunui, kur andai, pamenu, buvo girios ir šilai, puišys ukiai, triobėsiai, sodnai ir daržai,—dabar nieko-o-nieko nelikę: pliki tik laukai, sukaisti, surausti, nei žmonių,—vien tik pliki tyrai paliko, kaip akim apmesti gali. Viskas su žeme suliginta.

Kauno pusėj, nuo Raudondvario pusės, jau ne taip labai sunaikinta; kur-ne-kur matyti šilkes ukis. Bet ir čia baisus sunaikinimas, nes ir čia šitos Nemuno pusės buvo mušų. O jau apie visą pakursiū juostą, apie šiaurinės Kauno gubernijos parubežius—ką ir sakyti? Čia viskas pilnai baisiausiai sunaikinta

Negeriaus yra ir išilgai plento, kurie bėga nuo Kauno į Vilnių ir nuo Alytaus į Vilnių. Trakų pavietas, Vilniaus gub., ypačiai nukentėjo. Apie Trakus ir Daugus (Trakų pavieto, Vilniaus gub.) nežinia ar dvidešimt dailis namų likę.

Abelnai paėmus per visą Lietuvą, gali drąsiai sakyti, kad ketvirtadalis ar trečdalis kaimų ir namų yra Lietuvoj visai išgrauti. Trakų, Vilniaus, Zarasų pavietuose, rytinėj dalyj Suvalkijos vaziudamas retai kur matai ukininkus.

O kaip su žmonėmis?

Visi vyrai, nuo jaunuolių iki 45 metų—kariūmenė. Kiek jų paimta, galima spręsti jau nors iš to, kad vienoj Vokietijoje yra užregistruota daugiau 20,000 lietuvių kareivių, paimtų belaisvėn; Austrijoj gali būti apie 5,000 lietuvių belaisvių. Jeigu tiek belaisvių, tai kiek jų krito mušinėse, kiek išmirė nuo ligų, kiek sužeistų. Visą kruvon sudėjus, galima nusimanyti, kiek iš karė nuleido Lietuvai kraujo.

Liko nuo karės seneliai, moteris, vaikai. Ir tuos tukstanciais varė Rusijon. Tik Centraliniam komitete užsiregistravo per 150,000 pabėgėlių.

Tai galite įsivaizdinti, kas liko Lietuvoj ir koks jų padėjimas, kuomet visi sveiki, jauni iš Lietuvos dingę.

O kas su likusiais? Man besilankant Lietuvoje, miesteliuose buvo cholera, paskui pasirodė, tifas, karūjaligė, raulpės, kurios ypač vaukus šienavo. Pranešama, kad vaikų Lietuvoje kur-ne-kur tik yra likę. Išmirė. Nuo ko? Karė, vargas, ligos juos išnaikino.

Ar pasakysi, ar apipaskosi viską?

(Toliaus bus)

Polemika.

VARDAN TEISYBĖS.
(Iš Rochester, N. Y.)

Tikiuosi, kad šis straipsnelis ras nors mažą vietelę „Lietuvoj.“ Jis nėra rašomas su tikslu ginčius varinėti, ar ant ypato, ar draugijų užpildinėti, tik atitaisyti pasakytas neteisybes.

Matyt, „Ponas“ korespondentas žiūri per juodus akinus į visus ir visa, kas su jo nuomone nesutinka, kas jam asmeniškai nepatinka. Kam reikia iškraipyti faktus, įmaišyti juos į melų košę ir versti publiką tą košę skaniai valgyti? Rochesteryje visiems yra žinoma, kad ALTS kuopa staciai boikotuoja visas draugijas, kurios nenori kunigo alkanės bučirot. (Visgi nesuaprantama, kaip ir kuo ji gali jas boikotuoti, jei ji neskaitytina ir ji neturi nieko tokio, be to kitos draugijos negalėtų apsieiti—Red.) Čion yra LSS 7 kp., susidedanti iš 30 suvirsūm narių; yra Aldo Choras apie 15 narių (visai bepartinė draugija); yra Moterų Klubas ir Gedimino D-ja iš 300 narių. Visoms toms draugijoms, išskyrus vieną Gedimino D-ja, ALTS kuopa nesakė nieko, kad prisidėtų prie bendro darbo Lietuvių Dienoj. Priežastį paduoda, buk jos mažos, o kuopa pati turi suvirs 10 narių. Jeigu ALTS kuopa, turėdama tiek mažai narių, išrinko du delegatų, tai nėra ko šaukti, jei Gedimino D-ja, turėdama 300 narių, reikalavo, kad būtų priimti 7 delegatai.

„Ponas“ daro socialistams priekaištą, buk jie sukėlė trukšną ir priverė draugiją pildyti jų norus. Argi tai ne keistas dalykas, kad LSS 7 kp., turėdama tik 30 narių, kurių daug nei nepriguli prie draugijos, galėtų priversti 300 narių pildyti socialistų valią? Čia reikia tik juoktis. Visa svarbesnė valdyba—prezidentas, vice-prezidentas, kasininkas, fin. raštininkas, maršalka yra tautiečiai ir dar karštais tautiečiais. Tik vienas prot. raštininkas yra socialistas. Na ir jis sako, kad socialistai turi draugijos vadeles pačmę į savo rankas. („Vadeles“ galima turėti savo rankose ir valdyboje nebuvant; valdyba gali draugiją ant savo kurnalio tempti, o tas jos kurnalis gali būti, ko kito pamtas.—Red.)

„Ponas“ apgailėstauja, kad socialistai nesistengia bendrai darbuotis Lietuvių Dienoj. Lietuvos susilpimui, bet ar tai yra socialistų kaltė, jei jie neprisidėdą bendrai dirbti? (Sakytumė, kad taip.—Red.) Nejaugi jie nori, kad socialistai hučję maldautų ALTS, „Idant“ jie priimtų juos į savo bendrovę? (Mums rodosi, čia gali būti tik užsikarščiavimas ir vieny ir kitų. Gelbėjimas Lietuvos nuo bado yra tokis svarbus reikalas, kad jis gyvai turėtų apėiti kiekvieną, kuris save lietuviu skaito; rupin's juo privalome visi, nežiurint, ar kas kvies mus ar ne. Taip pat mums rodosi, kad šitas bendras darbas nereikalauja kokio nors nusilenkimo vieny prieš kitus.—Red.) Jie boikotuoja netik socialistus, bet ir visas draugijas, kurios atsisako kuniginei sriovei pataikauti; pildyti jų šventą valią. (Juk ALTS nėra kuniginė?—Red.)

Socialistai, sako, neveikia, bet jie neveikdami pereiną žiemą pastatė „Nihilistus“, „Živilę“ ir kelis mažesnius veikalus. Pastatyme, svetainės socialistai veikė išsijuose. Nariai socialistai skolinio pinigų, o tautiečiai „veikėjas“ S. Klimaitis agitavo visus, kad neskolintų ir leido visokius paskalus, kad tam darbu užkurtų. Kuris atsimena pergyvenčius laikus, tas negali sutikti su „Pono“ išmisiais ant socialistų. Socialistai ne tik nepjudo draugijų, bet yra sutvėrę beveik visas pirmieviskesnes draugijas, kurios veikia. Aš neniekinu draugijų, bet peikiu jų „veikėjus“. Nežtenka to, kad jie neprograsuoją, bet dar užsipildinėja bereikalingai ant kitų ir paskui šaukia trukšmas! trukšmas! (Vietas, kuriose buvo užgriebta pašaliniai dalykai, neliečiantieji ginčijamo klausimo, apleidome—Red.)

A. V. B.

Margumynai.

NAUJAUSIS IŠRADIMAS

APIE PLIKES IR PLIKIUS.

Tai matai—jeigu dar neesi plikas, tai gali sužinoti, ar basi plikas, o jeigu jau esi plikas, tai gali sužinoti, kodėl mėnuli ant galvos nešioji. Daug visokių „moksliskų“ tyrinėjimų apie plikes padaryta.

Mokslinčiai ilgai sau pakaušius kasė (per tai gal ir plikių gavo), tyrinėdami plikimo priežastis. Iki šiolie dauguma šitų mokslinių tvirtino, kad plikimas paeina nuo to, kad vyrai ankštas skrybėles mat sulauko kraujo plaukimą ir atima nuo plaukų maistą; nuo to jie džiūsta ir slenka.

Bet dabar žurnale „Journal of Heredity“ pasirodo nauja teorija. Prirodinėjama, kad bereikalingai ant skrybių visą bėdą versdavo. Jos nekalto. Jeigu kas už tavo pliką kaltas, tai ne skrybėlė, bet tavo tėvas, ar diedukas: jie buvo pliki, tai ir tu plikėsi, o jeigu neturi, tai turėsi šiuur—kaip mėnuli pilnaty.

Mat tame žurnale išvedžiojama, kad plikės eina nuo tėvų ant vaikų,—vadinasi, plikė galima nuo pliko tėvo gauti tikrai negu mergai pasogą. Toks jau gamtos įstatymas. Tas pats gamtos įstatymas, visai neatsižvelgdamas į moterų lygias teises, taipgi rupestantį padavadiją, kad plikių pavaldėjais yra daugias vyrai, negu moteris—nes moterims plikės visai netinka.

Tai gi matot, plikių paslaptis visai lengvai yra išrasta. Jeigu aš bučiau plikas, tai tikrai tuo paaiskinimu tikėčiau. Ir dėl sekancijų dviejų priežasčių: 1) mano tėvas buvo plikas, tai ir aš turėčiau būti plikas, nors dar nesu, 2) ir todėl tikėčiau, kad labai nepridera moterį pavadinoti melage (džentelmonui tas neįteipula), nes šitą „plikių paslaptį“ viršmėnėme laikraštyje aiškina tula mergina Miss Osborn.

Kaip ten nebūtų, kol visoki mokslinčiai neatras tikros plikimo priežasties, tol laikykis, broliu, drūčiai teisingos lietuviškos patarlės, kuri visą filozofiją apie

plikes trumpai ir aiškiai, kaip ant delno, išdėsto, butent, kad „Kvailoj galvoj mandri plaukai nenori būti.“

O jeigu kartais butum toks nelaimingas ir plikė, kaip mėnuli, turėtum, tai nesirupink ir nebyk! Gali tai ir kitokia būdu „išekspleinyt“, butent, kad „Durni plaukai iš mandros galvos lenda.“

Ir taip gerai, ir taip neblogai.

B.

(Plikė ant galvos—tai dar baisios. Aršiau jeigu galvos vidury plika. Kad ten „plikės“ nebūtų, skaityk gerą laikraštį—sakykim, „Lietuvą.“ Korektorius.)

Raciuno nauji judomieji paveikslai iš Sibiro Gyvenimo ir apie Lietuvos pabėgėlių vargus bus rodomi:

Nedėlios vakare, spalio (Oct.) 8tą d. 1916 m. Lietuvių Salėje 354 Park St., New Britain Conn.

Panedėlio vakare spalio (Oct.) 9tą d. 1916 m. Conway Svetainėje kerte Main ir Sheldon St., Hartford, Conn.

Serėdos Vakare spalio (Oct.) 11tą d. 1916 m. Lenkų Sokolų Salėje prie West St., Thompsonville, Conn.

Subatos vakare spalio (Oct.) 14tą d. 1916 m. Lietuvių Salėje, Union City, Conn.

Nedėlios Vakare, spalio (Oct.) 15tą d. 1916 m. Lietuvių Klubo Salėje 48 Green St., Waterbury, Conn.

Bus daug naujų dainėlių sudainuota.

APSKELBIMO SUTRAUKA.

Reutero korespondentas savo pranešime iš Atėnų sako, kad yra gautą telegramą iš Canoes, paduodanti sutrauką tuolaikinės valdžios apskelbimo, kurį išleido buvusis premjeras Venizelos ir Admirolas Coundouriotis. Korespondentas sako, kad svarbiausios to rašto vietos padaro palyginimą Grekijos šios dienos prie Grekijos 1912-1913 m. Apkelbimas sako:

„Sekimas karaliaus asmeninės politikos, kurią jam blogi patarejai įkalbėjo, nuvedė prie suartinimo su Grekijos nuoamžiniais priešais, prie konstitucijos laužymo, vidujinės anarchijos ir apleidimo bei paniekos Grekijai, kurią talkininkai skaito neprietelingai, nes ji atsakė serbams tuos patogumus, kuriuos ji suteikė bulgarams.“

„1912-1913 m. laimėjusi pergalę kareivija apleido šalį, laimėta tautos kraują; gyventojai bėga nuo įsiveržėlių; karės daiktai atiduodama bulgarams; grekų kareiviai per Sofiją siunčiama Vokietijon ir tėvynainiai yra laikomi išdavikais.“

„Siandien ne laikas atsakomybės jieskoti. Musų priederme yra gelbėti tai, kas dar galima išgelbėti. Pasiekimui šito reikia atasteigti tautinis vienumas tuojau grįžtant prie politikos, diktuojamos tautinės sąžinės, butent, pereinant į talkininkų ir serbų pusę, kad įsiveržėlius išginti.“

„Butų laimingai atsitikimu, jei karalius paskutinėj valandoj nuspręstų paimti tautos įjėgų vėdimą. Priesiekame atsitikime, musų priederme bus padaryti labai daug medžio, reikdavo į dieną medžio už 1,000 markių.“

Rinkimas gintaro nuo paviršiaus atsieina daug pigiau; čia nereikia nei specialiausių išlavintų brangių darbininkų; nereikia nei olų darymo, todėl viskas atsieina daug pigiau: iškasimas metro žemės giliose kasyklose atsieina 15 marčių, to tam ant paviršiaus reidima tik 60 pfenigų. Bet prie to būdo gali buti išnaudoti vien sluogtnai, gulinti augščiaun melynios žemės, kuriuose vienok yra daug mažiau gintaro; centnryj gilesnių sluogtnų žemės vidutiniškai yra 1½ kilogr. gintaro, tai paviršiaus sluogtnuose yra tik 1½ kilogr. Renka vien gintaro trupinius iki milimetro didumo, bet taipgi kitus akmenis nuo 12 milimetrų didumo, koki taipgi turi savo vertę. Iki šiol prisikakė vien iki diluviaus ir terciariškų sluogtnų; iki sluogtnų melynios žemės, kur daugiausia gintaro sukranta, dar neprisikakė, bet prie olų gilinimo vokiečiai naudojasi iš naujausiu darbu. Kasyklose dirba daugiausia rusiškų nelaisvių. Žemės plovimui vanduo eina iš jurių; atlieks savo darbą, jis vėl grįžta į jures.

Lietuvos Auksas.

Zinomas nuo labai senų laikų gintaras yra tai Lietuvos auksas. Jis randamas vien Lietuvoj taip, kaip ir visur išnykė didžiausi Europos žvėrys taurai užsiliko taipgi vien Lietuvoj, Baltibokščio giriose. Rodo, randa juoda gintarą Rumanijoje ir raudoną Rytinėj dalyj Indijoj, bet tie yra produktai kitokių medžių, ne tų jau išnykusių pušių, kokios augo labai senai Lietuvoj. Lietuvų randamas gintaras yra tai suakmenėję sakai jau išnykusių pušių, vadinamų pinus succinifer. Kadangi gintarą randą kraštuose prie Baltiko jurių tarp Vislos iki Aa, tai reikia ma-

nyti, kad girios ji išuoduapčių medžių augo tik tuose kraštuose, o į pietus—iki Lomžos ir Plocko gubernijų, taigi rubežiuose seniau lietuvių vien apgyventuose. Rodo, randa jo ir kraštuose prie Šiaurinių jurių, bet labai mažai. Amerikoj laikraščiai rašė, buk ir Amerikoj kraštuose prie Pacifiko suradogintara, bet kad Amerika gabena gintarą iš Lietuvos, tai reikia manyti, kad žinia apie jo suradimą Amerikoj buvo tas paprastas, laikraščių leidžiamas humbugas, ką net perdavę mėgsta daryti Amerikos laikraščiai.

Gintarą graibo iš jurių specialiais plugais ir tinklais, arba kasa iš žemės, kaip ir kitus mineralus. Svarbiausios vietos, iš kur svietan eina gintaras, yra Palanga, kur ji iš jurių graibo. Yra jo laukai prie Ostrolenkos, Lomžos gub., bet didžiausios, geriausios įtaisytos iš technikos atžvilgio gintaro kasyklos yra Prusų Lietuvoj, prie maudynių miestelio Palminkų; tokios kitos įstaigos, rupinančios gintarą, niekur daugiau ant žemės nėra. Apart Palminkų, gintaras buvo kasamas ir Anna kasyklose.

Bet karė atsiliepia ir ant darbų kasyklose, nes gintaro, kurio daugiausiai eidavo Amerikon, dabar niekur išvežti negalima. Ir išlavintų darbininkų stoka, vyrams karėn išėjus, kenkia gintaro rupinimui. Reikalas privertė perkirsti būdą gintaro rupinimo, privertė aplieisti naują daug darbo reikalaujantį ir per tai brangų gilių olų kasimą, besistengimą prisikasti prie taip vadinamos melynios žemės, kur yra gintaro gulių ir įjieskojimą jo prie paviršiaus, nes tas būdas yra daug pigesnis, bet kuris jau buvo, bent Prusose, beveik užmirštas; prie graibymo iš jurių ir įjieskojimo prie žemės paviršiaus.

Kasimą gintaro giliose kasyklose pradėta nuo senai. 1585 m. įrengta Varnijos pirmutinė gintaro kasykla. 1781 m. įrengta buvo gintaro kasyklą prie Hubnika, kuri vienok dabar yra užgriuvusi. Tik 1872 m. firma Stautien & Becker įrengė kasyklas Palminkuose, kurias 1899 m. paėmė valdžia. Čia yra ir centralė gintaro pardavimo vieta, kuri uždengia reikalavimą veik visos žemės paviršiaus. Kasyklų olos eina 30 metrų giliai po žeme. Didžiausias čia iškastas gintaro šmotas svėrė 13 svarų. Brangumas gintaro paeina nuo šmotų didumo: vienas kilogr. šmotas gali buti dešimtį kartų brangesnis už kilogr. šmotukėsių. Iškastą žemę karais gabena viršun. Žemę perplauja stipriomis čirskyknėmis, o pasidariusį dumblą leidžia rinomis, kuriose yra užtvana, kuriose pasilieka gintaro šmoteliai, o vanduo nubėga.

Gintaro kasimas giliose kasyklose yra brangus, nes jose gali dirbti tik specialistai, išlavinti darbininkai; prie olų įtaismo reikia labai daug medžio, reikdavo į dieną medžio už 1,000 markių.

Rinkimas gintaro nuo paviršiaus atsieina daug pigiau; čia nereikia nei specialiausių išlavintų brangių darbininkų; nereikia nei olų darymo, todėl viskas atsieina daug pigiau: iškasimas metro žemės giliose kasyklose atsieina 15 marčių, to tam ant paviršiaus reidima tik 60 pfenigų. Bet prie to būdo gali buti išnaudoti vien sluogtnai, gulinti augščiaun melynios žemės, kuriuose vienok yra daug mažiau gintaro; centnryj gilesnių sluogtnų žemės vidutiniškai yra 1½ kilogr. gintaro, tai paviršiaus sluogtnuose yra tik 1½ kilogr. Renka vien gintaro trupinius iki milimetro didumo, bet taipgi kitus akmenis nuo 12 milimetrų didumo, koki taipgi turi savo vertę. Iki šiol prisikakė vien iki diluviaus ir terciariškų sluogtnų; iki sluogtnų melynios žemės, kur daugiausia gintaro sukranta, dar neprisikakė, bet prie olų gilinimo vokiečiai naudojasi iš naujausiu darbu. Kasyklose dirba daugiausia rusiškų nelaisvių. Žemės plovimui vanduo eina iš jurių; atlieks savo darbą, jis vėl grįžta į jures.

Indijonų Ženklinė Kalba.

Mės indijonus vadiname laukiais žmonėmis, nors Mexiko ruma ir Peru kanalai ir keliai rodo,

kad bent ten jie buvo gara augštai kultūriškai pakilę. Bet ir paprastai, necivilizuoti indijonai bent viename baltpalvius pralenkė. Europietis, at iradęs svetimame krašte, kur vartojama kitokia kalba, neįstengia su to krašto gyventojais susiprasti, susikalbėti. tarp to krašto gyventojų jis yra žmogus; seniau dar visi apsviesti nemones, kokios jie tautos nebūtų, mokių lotynišką kalbą, bet dabar, ją užmetus, baltpalvius nelengva svetimame krašte, kitokią kalbą vartojantiems, savo geismus išreikšti. Indijonai tokio sunkumo susiprasti neturi, nes apart savo kalbos kalbos, turi kitą, ženkli kalbą, kurią moka visi indijonai, kur jie negyventų, nuo Alaskos iki Patagonijai. Kalba ta visur vienoda, ta pati, kas rodo, jog visos indijonų giminės iš vieno kilimo paeina. Kuomet kalbamoji kalba vertėsi ir persikeitė su laiku taip, kad iš vienos pasidarė daug kalbų, ženklinė kalba pasiliko vis ta pati pas visas indijonų gimines, turinčias jau visai skirtingas kalbamias kalbas. Kalbos tos mokinas visi indijonai nuo mažens drauge su savo prigimta kalbama kalba. Ženkli kalba turi ir musų nebyliai, tik ji labai aprubežiuota, pas indijonus gi apima net abstraktiskus dalykus, ko nebiliai nemoka išreikšti. Keli metai atgal visi stebėjosi, kuomet, suėję Washington geografiškąj Dr-ojų, du vadovai tol viena nuo kitos gyvenančių indijonų giminių, vartojančių visai skirtingas kalbas, be jokio sunkumo porą valandų kalbėjosi savo ženkli kalba. Dabar jau visi žino, kad tą pačią kalbą vartoja ir moka visi indijonai, kur jie negyventų: Alaskoj, Kanadoj, Suvienijose Valstijose, Mexikoj, Vidurinėj, ar Pietinėj Amerikoj. Gyvenanti Suvienijose Valstijose indijonai turi ir kalbamą tarptautišką kalbą, vadinamą Chmool, kurią moka ir daugelis baltpalvių, turinčių reikalus su indijonais, bet šita ne taip yra išsiplatinusi, kaip ženkli kalba. Kas ją išmisių, nežinia, bet ją visi indijonai supranta gerai, nors kalbėdami nereikalauja nei žodžio tarti. Savo ženkline kalba indijonai gali visas savo mintis išreikšti be jokio sunkumo; ji apima neįpasakytai daug dalykų, net abstraktiskus. Indijonai toj kalboj išreiškia savo mintis apie Dievą, dangų, mirtį, sveikatą, vargą, turtingumą, gerumą ir blogumą. Vienu žodžiu, jie gali išreikšti ženklais visus savo reikalus, visas savo mintis. Daugelį dalykų išreiškia visokiais ženklais, bet juos visi supranta.

JIESKO GIMINIŲ.

Žemiaus talpiname turinį laiško liu, atėjusį į „Lietuvos“ redakciją nuo lietuvių, pakliuvusių nelaisvėn, arba nuo pabėgėlių. Jie jiesko savo giminių, arba šiaip pažįstamų. Jeigu rasit, malonus skaitytajau, čia savo giminę arba pažįstamą, skubiai jam parasyti laiškelį; pašysk ir pinigų, jeigu gali. Paminik, kad jų padėjimas yra baisus. Jie laukia, jeigu ne paselpos, tai bent meilaus tavo žodelio.

Kubilis Aleksandra, karės belaisvis, Kauno gub., Rudnų kaimo, jiesko savo draugo Antano Garbovskio. Adresas: Germany, Gefangenenerlager Berger Damm, kr. West, Haveland 1 Komp. Aleksandras Kubilis.

Bračys Kazimieras A., karės belaisvis, jiesko savo sesers Morjos, Stungytės, gyvenusios New Britain, Conn. nuo 1909 iki 1911 m. Adresas: Germany, Schneidemühl, Bar. 19. Rot. 3. No. 8620 Kazimieras A. Bračys.

Blazevičius Jonas, karės belaisvis, Vilniaus gub., Trakų pav., Olkenicos miestelio, Cizunų gat., jiesko savo sesers Onos Blazevičiutės,

Damijonaitis, Kvietkauskas, O. Samsoniūtė, Pr. Mockaitė, Teklė Šiupienė, J. Embergas, J. Budrevičius, J. Brudrevičius, J. Seibutis, P. Giraitis, W. Čebauskas, K. Raudonis, J. Jovaiša, M. Masionis, B. Kilinskienė, J. Vonėvičienė, I. Martavičius, P. Budrevičius, Vilks, J. Vaišis, A. Stankauskas, Leščinskis, J. Priekšas, Prancūnas, J. (nesuskaityta pravarde), Bronislava Nausėdaitė, Ant. Malinauskas, Kaz. Galkytė, Mik. Jasakus, Jonas Kilukas, Stasys Jezerakis, Fr. Kibartas, Vl. Toleišis, Agn. Nausėdaitė, Mot. Mazaliauskas, Jos. Eringis, Fr. Bačiūnas, Ant. Daukšaitė, J. Masalskaitė, J. Uševičius, C. Juozaitė, Fr. Turnelka, J. Guzas, Mik. Lokaitis, Ant. Vidikas, Kar. Petrušis, Juzė Krikščionaitė, Jul. Kodis, J. Koplek, Vik. Gargėla, Kaz. Šarafinaitė, A. Korėkaitė, R. Matas, Ona Rutkauskaitė, P. Baltutis, P. Baltutienė, P. Aljosaitė, Ant. Vaišvila, A. Linkus (Surasytų pravarde) teisingumą neuztikriname, nes sunku buvo suskaičiuoti—Red.).

Viso stambesnių aukų surinkta \$224.50. Smulkių aukų \$52.111. Labai \$276.61. Šio įžangos tikslu po 15c ypatai pasidare \$86.50. Taigi viso labo tą vakarą nukentėjusius nuo karės pinigų suplanė \$363.11.

Aukų rinkėjais šv. Jurgio parvytėmė buvo pp-lės: Elena Jovaišaitė, Adelė Valančiūnaitė, B. Nausėdaitė, S. Jovaišaitė, S. Vazinskaitė, Julė Mickeliūnaitė ir pp: P. Mulevičius, Dr. Drangėlis, Dr. Zimontas, P. Baltutis, J. Valonis ir Ant. Malinauskas.

Tariant jiems ačiū už pasidarymą, reikia taipgi padėkoti ir p. P. Kuliui, kuris operavo paveikslų mašiną. Žmonės Lietuvos paveikslais buvo baisiai užganėdinti.

Svečiai išvažiuoja. Ateinančių Subatą svečiai—atstovus Yčas ir kun. Žilinskas—išvažiuoja iš Chicago ir nedelioj sustos Clevelande, kur laikys prakalbas. Į mūsų redakciją ateina daugybė laišku iš įvairių vietų—vis prašo, kad pas juos užvažiuotų svečiai. Ant nelaimės jie galės apsilankyti tik didžiausias kolonijas. Svečiai turi per 100 labai žin-geidžių paveikslų iš karės laukų ir iš gyvenimo pabėgėlių. Visur, kur jie akibės, rengėjai privalo iškalno parupinti mašiną rodomui ty paveikslų (slides).

— Pereitą savaitę mūsų laikraščio redaktorius, p. B. K. Baltutis, susilaukė dukters.

— Redakcijoje atsilankė p. J. Adomaitis iš San Francisco, Cal. Pasakojo, kad lietuviai tenai stropiai rengiasi prie "Lietuvių Dienos."

NAUJAI ATSPAUSTA

Apie Žemę ir Kitus Svietus.

Ši knyga pati aiškiai pasako apie savo vertę, nes taip dažni jos reikalavimai, nuo žmonių vis ateinanti, mus priver- tē vėl ją atspausdinti. Šioje knygoje aprašoma APIE ŽEMĘ ir kitus svietus, jų buvį ir pabaigą. Pagal Heilpern, Falbą ir kitus sutaisė ŠERNAS. Aprašo, kas yra žemė iš ko ji susideda, ant ko laikosi ir kaip sukasi. Kas yra saulė, žvaigždės, mėnulis, planetos, kometos ir kitos retai matomos žvaigždės. Su 20 astronomiškų paveikslų. Chicago, Illinois 1896, pusl. 255. 75

Ta pati apdaryta \$1.00

Užsisakant šią knygą, siųskite pinigus šiuomi adresu:

A. OLSZEWSKI
PRES.
LIETUVA PUBLISHING CO.
3252 South Halsted Street.

KONSTITUCIJA

yra kiekvienos draugijos fundamentas, todėl reikia turėti ją gražiai ir aiškiai atspausdintą. Mēs esame specialistai konstitucijų dirbime. : : : Jeigu turite prirenę konstituciją, pasiųskite mums laišką, o mēs prisiūsime kainą. Jeigu dar neturite, o norėtumėt rengti konstituciją, tai pareikalaukite "sampelių," o mēs prisiūsime tik malonėkit parašyti kokia draugija, katalikiška, tautiška ar partijinė.

MILDA PRINTING HOUSE

J. J. Bačiūnas ir J. P. Pajauskas
Savininkai

814 W. 33rd St., Chicago, Ill.
Telephone Drover 7184

NEGALI BUTI DRĖGNUMO JUSŲ NAME

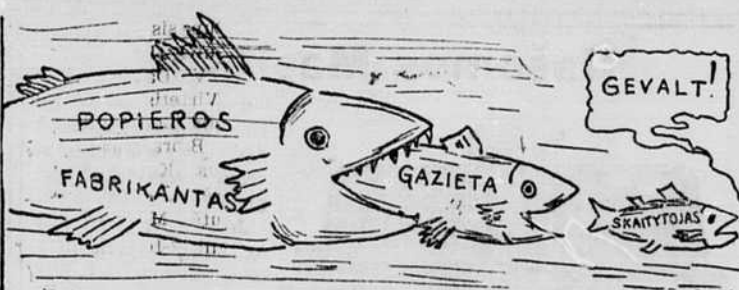
Perfection be dūmiais aliejinis apšildytojas, prašalina drėgnumą ir šaltį iš viso namo ir šaltinis šilumos ir smagus ugnies šaltinys.

Tik pabruk iki užsilegant brėžukę ir Perfection veikia. Kelių centų vertės kuras apkeis šaltį į šilumą, drėgną kambarį į vieną iš sveikliausių ir linksmiausių.

Neduoik savo šeimynai drebėti šaltose dienose, kolai dar neretkia turėti reguliarą ugnį arba po šaltam lietui. Tamista žinote Perfection, per trikampį ženklą.

STANDARD OIL COMPANY
(An Indiana Corporation)

PERFECTION
SMOKELESS OIL HEATERS

BAISI PASAKA!

Jel. Ceri dabar laikai visiems—tik ne Kaizeriui ir ne laikraščiams. Kaizeriui, matai, dabar lupa kailį iš visų pusių, o ir laikraščiai, brolau, dabar pakliuvo į baisią pirtį. Jes-ser!

Žiūrėk, ateina generolas fabrikantas, ką palšą popierą gazietai padirba ir komanduoja tau:

— Smirno!—sako.—Arba mokėk brangiau už popierą, arba ant šilko sau ją drukuokis. Dabar, matai, toki geri laikai, kad skudurai, iš kurių dirba popierą, visai išnyko, tai ir popiera pabrango.

Nieko nepadarysi! Turi žmogus mokėt, kiek nori, ba ant šilko gazieta nedrukuosi, ba šilku skaitytojas cigarėto sau nesuoks.

O už to generolo visa, brolau, armija stovi. Pirmi drukoriai, ką gazietai kreivai išdrukuoja; už jų zecerai, ką i viršų kojomis raides sustato; už jų artistai, ką visokius pikėčius šleivai numalevoja, už jų ekspeditoriai, kurie čikagiskio skaitytojo gazieta į New Yorką, o new jorkiskio—į Chicago nudugina; už jų visoki pisoriai, ką tavo, mielas skaitytojai, gražų vardą į knygas iš kito galo užrašo; už jų džiuniorius, ką visas atsiųstas korespondencijas iš ofiso "per klaidą" iššluoja,—visa šita armija smarkiai atakuoja laikraščio kasierių:

— Mokėk, sako, šunsnuki daugiau algos mums, ba kitaip kvitysim....

Net ir pats ponas redaktorius, ką kitą sykį gazietai vieton mokslisko abrakso pėly priberia, ir tas nosį raudia, bet viežlyba ir mokyta budamas ne keikia ir prieš akis su kumščiu ne šokinėja, tik po nosia sau murma:

— Gal vertėtų ir man pridėti.... Kad nors užtektų toms skylėms ant "tėtos" užlopyt, ką nuo ilgo kėdės sėdėjimo prastyrė....

Kaip ateina "pėdė" ir kaip tokį kozackų maršą visi užtribina vienu rozu—tai yra ko pasiklausyt.... Dalibuk!.

Tau, mielas skaitytojai, gal ir juokai iš to, bet gazietai kasieriui beveik verkti noris. Pasikases, pastenėjes, pasiderėjes—ar nentelės—jis turi mokėti, ir moka. Ba ką padarysi? Jis yra mandras ir žino, kad jeigu, ponedžia neduok, sustraikuoti ir gazieta laiku neišėitų, tai už kelių dienų skaitytojai jį gyvą žemėn suvarytų savo laiskais—butų riestai, aršiaus negu kaizeriui.

Pradėjo tada mūsų gazietai mąstyti, už ausų krapštytis ir ukazijos įieškoti, kaip iš duobės išlindus.

Ko daugiau mislino, to karščiau darosi. Nuėjo vyras maudytis—gal sako atsivėdysiu, tai puodinė geriaus dirbs. Ir pamatė jam, dzievaži!... Vandenį pamatė, burį žuvų, ir dar pamatė, kaip didesnė žuvis mažesnį rija.

— Ar ragejai,—sako,—kaip tai Dziewo galybės viskas su išmislu sutaisyta: dzidesnis mažesnį rija, kad dzidesnis nepascipyti, o mažesnis nesimučyt....

Ir atėjo jam galvon, kad ir jis taip gali pamėginti. Ir pakėlė jis savo gazietai čienią visu pusdoliu.

— Kad jau ryč, tai ryč—sako jis.—Mani dzidesni rija, tai ir aš mažesnį pamėginsiu.

Tai matote, kaip ir kodėl dabar visos gazietai prenumeratos kainą kelia.

Mūsų manadžierius kitaip sau galvojo: "Reikia—sako jis—taip padaryt, kad ir vilkas būtų sotus ir ožka čielia." Tai ir nutarė, kad mēs už gazietai prenumeratos nekelsim, bet prasyim, kad mums mūsų skaitytojai "pamačytų."

O "pamačyt" gali, brolau, labai.

Jeigu užsilikęs esi su savo prenumerata, tai prisiųsk mums ją greitai.

Jeigu turi draugą ar pažįstamą, ką "Lietuvos" dar neskaityto, prikalbink jį, kad sau užsirašytų. Daugiau mēs nieko nenorim.

Mēs žiūrėsim ir dabosim, kad mūsų laikraštis duotų kuo daugiau jums gerų, teisingų žinių, žingėdžių ir juokingų paveikslų, naudingų pamokinių ir gražių pasakų, o jūs nepamirškite gerą žodį už "Lietuvą" tarti, ir naujų skaitytojų mums prikalbinti, tai tada bus taip, kad "Ranka ranką plauja, kad abidvi baltos būtų."

Tai gi vyrai, talkon! "Lietuva" kašiuoja tik du doliarai ant metų, o vieną doliarį ant pusmečio.

Laiškus adresuokit taip:
"LIETUVA"
3252 South Halsted Street, : : : Chicago, Ill.

KUR GAUTI "LIETUVĄ".

LAWRENCE, MASS.
A. Ramanauskas, 101 Oak st.
LOWELL, MASS.
A. Jankauskas, 131 E. Merrimack st.
MONTELO, MASS.
B. P. Miszkinis, 35 Arthur st.
NEW HAVEN, CONN.
K. A. Makarevich, 255 Wallace st.
PATERSON, N. J.
Atkins Bros., 273 River st.
PHILADELPHIA, PA.
M. A. Ignatas, 1028 So. 2nd st.
PORTLAND, OREG.
Bowman News Agency.
UTICA, N. Y.
W. S. Tarozynski, 18 Charles st.
A. Vilčinskis, 95 Lafayette st.
WORCESTER, MASS.
M. Paltanavičia, 15 Millbury st.
WATERBURY, CONN.
K. Ch. Kazemėkas, 785 Bank st.
BOSTON, MASS.
J. Ramaszkiewicz, 115 Balen st.
WAUKEGAN, ILL.
Jos. Matulėnas, 1408 Lincoln av.
T. M. Baron, 1320 So. Lincoln st.
Galima gauti kiekvieną savaitę "Lietuvą" už 5c. šios vietose:
CHICAGO, ILL.
"Aušros" skaityk, 3149 S. Halsted st.
J. I. Bagdziunas, 2334 S. Oakley av.
A. Dargis, 726 W. 18th st.
Naujienos Publ. Co., 1840 So. Halsted st.
J. Drasdauskas, 10806 Wabash ave.
Ant. Kasperas, 3416 Auburn av.
Zig. Mickevičia, 2342 S. Leavitt st.
M. J. Tananevičia, 670 W. 18th st.
Mike Valaskas, 349 Kensington av.
M. A. Vabol, 1700 N. Ashland av.
Juozas Žitkus, 628 W. 18th st.
BALTIMORE, MD.
A. Degutis, 112 N. Green st.
BROOKLYN, N. Y.
Ant. Jankauskas, 65 Hudson av.
Balt. Juozapavičius, 222 Grand st.
J. Derengowski, 166 Grand st.
Ant. Plochocki, 87 Grand st.
M. Balauskas, 119 Grand st.
A. Grudzinski, 184 Grand st.

Teleskopai ir Stereoskopai.

Jel nori savo namuose linksmai praleisti laiką ir pamatyti svetimų žemių miestus, žaizliausius dar-žus, sodus ir pulkiausias viso svieto vietas, tai nusipirk Teleskopą su stereoskopais (5 serijos 174 vi- sokle paveikslai) už pačią pigiausią kainą—\$3.20.

Vieno Teleskopo kainą 75c., o 5 serijų \$3.45, bet perkant sykliu. parduodam viską už \$3.20.

Katalogą Teleskopų, Stereoskopų ir visokių knygų pristūndamo uždyka.

Reikalaudami adresuokite šitaip:

LIETUVA PUBLISHING CO.,
3252 So. Halsted str., Chicago, Ill.

NAUJAI Atspausta

TIK KĄ IŠ SPAUDOS IŠĖJO ANTRA LAIDA

Iš Gyvenimo Lietuviškų Vėlyų Bel Vėlyų.

Pasakos surinktos d-ro J. Basanavičiaus. Šioje knygoje telpa keli šimtai gražų pasakų, apie rojų (dangų), čyščių, peklių; apie giltinę, marą, cholerą; apie dvasias (dušias), velnius, jų vaidinimą ir t. t. Pasakos užrašytos tokioje tarmėje, kokioje buvo girdėtos. Panavėžij—pagal tarmę pancėviečių; Šiauliuose—pagal tarmę šiauliečių; Suvalkų gub. ir t. t. Chicago, Ill. 1915 pusl. 470 1.50
Audimo apdaruose 2.00
Užsisakant šią knygą, siųskite pinigus šiuomi adresu:

A. Olszewski
Pres.

Lietuva Publishing Co.
3252 SO. HALSTED ST.
CHICAGO, ILL.

Garsinkite "Lietuvoj."

Liet. Knygų Krautuvė.

Apart daugelio įvairių knygų, dar galima gauti mano krautuvėje sekančias knygas:

1. Technikos Stebukiai. Su daugeliu paveikslų. 142 pusl. 35c.
2. Tuktantis Naktų ir Viena. Arabiskos istorijos, su paveikslais ir audimo apdarais. 704 pusl. \$2.25
3. Dvasios Gyvenimo Mechanika. Nauja knyga iš sryties psichologijos. 148 pusl. 40c.
4. Iš Ko Kija Melai ir įvairios skriaudos žmonijoje. 171 pusl. 75c.
5. Genavaitė. Sceniskas veiklas pertaisytas A. Vitkausko. 48 p. 40c.
6. Kankintojai ir kankintiniai už mokslą 184 pusl. \$1.00
7. T. Liet. Kalbos Gramatika. J. Damijonaitis. 119 pusl. 35c.

Į kitus miestus pastūnciu užsaky-mus. Adresas:

M. J. DAMIJONAITIS,
901 West 33rd St., Chicago, Ill.

Edelweiss
BEER

Phone Canal 9
Phone Before Eleven
Delivered Before Seven

Delivered promptly to you in any part of the city, from one of our 22 distributing stations.

Telefoninis Pardavinėjimas

GERAI sumanytas telefoninis pardavinėjimas reiskia didesnį ir pelningesnį besivertimą pirkliui.

Pašaukimas kostumerio per telefoną yra pardavinėtojo pragumu. Kostumeriui atėjus į sankrovą, atsiranda pas jį noras nusipirkti daugelį daiktų. Pašaukus per telefoną geras telefoninis pardavinėtojas pataliko kostumeriui papasakoti apie vieną kitą šitų patinkamųjų pasiūlinimų.

Primokimus kiekvieną patarėtoja ne tik greitai ir mandagiai per telefoną atsakyti, bet ir taktinio telefoninio pardavinėjimo, pirkliui turės jo besivarta didėti ir jis savo rėmėjams turės patikti.

Chicago Telephone Company
Bell Telephone Building
Commercial Department
Official 100

Kibirkštys.

Bostone socialistų sriovės var-
dū kalbėjo p. Ei Dži Bagočius.
Fain socialistų lyderis—su visais
medaliais ir kryžiais iš bylos su
"Vien. Lietuvinkų".

X=X

Ar matė kada nors savo loc-
ną alkūnę? Well, išrodo, kad
vokiečių kron-princas lygiai tiek-
pat pamatys Verduną.

X=X

Tas Chicagos nabašnikas
(Draugijų Sąjunga) geriaus su-
rengtų "Lietuvių Dieną" ne Vi-
sy šventų dienų, bet "Žoduškų"
dienų—numėrlinui geriau pritiktų.

X=X

"Socialistai ir progresistai"—
kaukia "Naujienas." Žingeidu,
nuo kuo laiko socialistai susi-
vienijo su "bulmizeriais."

X=X

Gaila, kad Nobelio Fondas ne-
skiria premijos už pravardžiavi-
mus. Ją visomet "yzi" gautų
p. Pruseika, "Laisvės" redaktori-
us.

X=X

Džionas: Džiovai, tu mokini-
tas vyras—susipratus tiligentas.
Išsplepink man, kun žinoči-
socialistų mokslišką gazetę
parašytas Jurgelio puzijio štai
kas: "Andra moi enepe Musa."
Džiovas (kraptosi už ausi-
es): "Ai kužnas vynas ta gal
suprast: "Andrapanių gavo ma-
no Muzą." Aš jau senai uvožo-
ji, kad ji jų gavo.

X=X

"Pusė Kovicijų yra "Laisvės"
dalininkais.

"Laisvė."

O kita—"Naujienų." "Kovai"
pasilieka tik dviasia šventa—
Markse.

Pruselis.

X=X

Man skaitant "Naujienas," vie-
nas draugas klausia mane:—Ar
p. Grigaitis—niby "Naujienų"
redaktorius—gali but žmogus su
viena galva, kad suspėja visus
kandzioti be jokio atsilais.

J. B. A.

X=X

Well, well, well! Tikras "am-
basadorius" yra ne Gabrys, bet
Bagočius.

X=X

"Naujienose" rašoma, kad ant
Havajos salų esą yra beždžionė-
zeris, kuri puikiai raides ant
linotype mašinos sustato.
Didelio čia daikto buta. Ana
pas mus, rodo, ir redaktorių
beždžionių nestokuoja.

X=X

Kas, po šimto pyptų, sakė,
kad lietuviai yra muzikai? Jie
į vienas netus daugiaus seimų
atlaiko ir daugiaus prisėpa, ne-
gu lenkų bajorai į 10 metų.

X=X

Sako, kad iš "Dilgelių" pasi-
darė "Tiesa." Navatnas svetias:
iki šiolei daugiaus, ka iš dilge-
lių galėjai padaryti—tai lapinę.

Prezidento patarimas—geriems
žmonėms paliepinas.

X=X

Lietuvos Šelpimo Fondas esą
susidedas ne vien iš Socialistų,
bet ir iš tautininkų bei katalikų.
Labai gerai: bet kas žin kas bu-
tų, jeigu tie sau pareikalautų
taipgi po trečdalį iš to fondo
aukų....

X=X

Nedvyai, kad mūsų socialistai
neprisideda prie "Lietuvių Die-
nos." Jie norėtų "Socialistų
Dienos."

X=X

Lietuvių Socialistų kuopos
Chicagaj paaukavo—viena \$50.00,
o kita \$60—atei ančių rinkimų
kampanijai. Pasiklauskite, kiek
jos paaukavo nukentėjusiems nuo
karės savo broliams! Fain lie-
tuviai, kad tu surgtum.

Jurgis Spurgia.

Tel. Canal 5395
J. G. Mezlaizskis
Generalis
Kontraktorius ir
Namų Statėjas.
2123 W. 23rd St.

PHONE YARDS 2721
Dr. J. JONIKAITIS
MEDIKAS IR CHIRURGAS
3337 So. Morgan St., Chicago.

DR. O. C. HEINE
DENTISTAS
OFISAS: Kamp. 31 ir So. Halsted St.
(Gyvenimas virš Aptikos), CHICAGO.

F. P. BRADCUILLIS
LAWYER
LIETUVIS ADVOKATAS
30 N. La SALLE ST., CHICAGO
ROOMS 1107-1114
Telephone Franklin 1178
GYV.: 3112 S. HALSTED ST., ARTI 31st St.
TELEPHONE YARDS 2200

JEVESKIO Prekybos
Dieninė ir Kalbų
Vakarinė **MOKYKLA**
Čia gali išmokti Anglų kalbos nuo pradžių
iki aukščiausios, taip pat Lietuvių, Vokiečių,
Rusų ir Lenkų kalbų; Aritmetikos, Algėr.
Matematikos, Istorijos, Geografijos, Polit.
Ekonomijos, Knygyvedystės, Daiktarašio, Lai-
škų rašymo, Prekybos taisyklės ir tt. Čia gali
užbaigti PUBLIC SCHOOL, HIGH SCHOOL ir
PREKYBOS KURSUS. VISKAS AIŠKIAI
MA LIETUVIŠKAI.
3106 So. Halsted St., Chicago

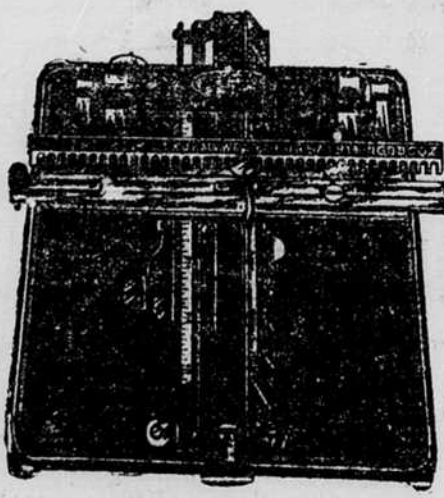
NEW CITY SAVINGS BANK
4601 So. Ashland ave., Chicago.
A. J. BIERZYNSKI, pres.
Pirma bankon pinigų ir moka 3%.
Už sudėtus pinigų mūsų banko du-
dame čekius knygtę, iš kurios para-
šyti čekiai tinka visur. Skolina pin-
igus ant Real Estate. Perka ir pardu-
da namus ir lotus. Išsamdo bankines
skrynelas (boxes) po \$2.50 metams.
Parduoda šifkortes ir siunčia pinigų
į visas svieto dalis.
Bankos Valandos: Pamedėlais, se-
redomis, ketvergais ir subatomis nuo
8 ryto iki 9 vakaro; nedėliomis, utar-
ninkais ir pėtnyčiomis nuo 8 ryto iki
6 vakaro.

Tel. YARDS 1532
Dr. J. KULIS
Lietuvis Gydytojas ir Chirurgas
3259 So. Halsted St., Chicago, Ill.
Gydo visokias ligas moterų, vaikų
ir vyrų. Speciališkai gydo limpančias,
užsienėjusias ir paslaptingas vyrų
ligas.

DABAR GERIAS LAIKAS.
Išmokti kirpti ir
formos rašyti. Gau-
sime tinkamą ir
gerai apmokamą, vie-
tą trumpu laiku.
Privatinės pamokos
praktingas patyri-
mas.
Taip pat išmokina-
me stul rankoves,
kišenius ir rosyti.
Mokiniai priimami
visur. Dienomis ir vakarais.
JOS. F. KASNICKA,
Prieš City Hall,
118 N. La Salle st. R. 416-417, Chicago.

PINIGAI
Geriausiais, greičiausiais ir
pigiausiais
Persiuntia Pinigus į Lietu-
vą-Rusiją ir visas da-
lis svieto ir parduoda
šifkortes
A OLSZEWSKIO
BANKA
3252 South Halsted St.
CHICAGO, ILL

Rašomos Mašinos.

Pigiausias ir geriau-
sios rašomosios maši-
nos (typewriters):
"New American" už
\$10.00.
Jei nori turėti dru-
tą, pigią ir gerą rašo-
mąją mašiną, tai pir-
k "New American," o ne
sigal!šei.
"New American" ra-
šo taip gražiai, kaip
mašina, pirktą už \$100.
Jos sistema taip pa-
prasta, ka kiekvienas,
paėmęs ją į savo ran-
kas, ir pirmo sykio su-
pranta, kaip su ja ra-
šyti.
Kataloga rašomųjų
mašinų ir visokių kny-
gų pridedame uždėję.
Agentams ir perkupčiams, perkant kelias mašinas, uodam uer-
nuošimti.
Reikalaudami adresnokite šitaip:
LIETUVA PUBLISHING CO.,
1252 So. Halsted str., Chicago, Ill.

D-rs Maria Dowiat-Sass
Motery ir vaikų ligų specialistė
Ofisas
1725 West 18th Street
Tarp Paulina ir Woodgat.
Phone Canal 1208
Valandos:
ryt 8:30 iki 12:00 val. ryto
ryt 12:00 iki 8:00 val. vak.
Nedėlioms
ryt 8:30 iki 12:00 val. ryto
Rezidencija
5208 W. Harrison Street
Tel. Austin 731
Valandos:
tikslai iki 9:00 kiekvieną rytą

VYRIŠKŲ DRABUŽIŲ PIGUMAS!
Mes nesame bankieriai, bet mes gvarantuojame Tamsai suč-
dymą 50% ant Tamsos pinigų, nusiperkant sau drabužius pas mus. Vy-
rams ir vaikams padarome ant orderio naujus siutus nuo \$30.00 iki
\$50.00 už pusę kainos. Trumpatėli nesiotus nuo \$25.00 iki \$60.00 ant
orderio darytus siutus parduodame po \$5.00 ir brangiau.
Naujas ir trumpatėli dėvėtas kelinės nuo \$1.00 ir brangiau.
Vaikų siutai \$2.50 iki \$7.50.
Skrynelos ir valyzai.
S. GORDON,
1415 SOUTH HALSTED STREET CHICAGO, ILL.
Storas atdaras kasdien ir vakarais iki 9 val. Subatomis esti
atdaras iki 11 val. vakare. Nedėliomis—iki 6 val. vakare.

LAIVAI RUSIŠKOS LINIJOS
Dabar jau plaukia reguliariškai
iš Archangelsko Rusijos į Ameriką
Kas norite parsitraukti savo gimines, iš-
bėgusius laike karės Rusijon, tai dabar galite
siųsti šifkortes, o jie saugiai atvažiuos pas jus
Amerikon.
Šifkortes ir pilną informaciją gausite
A. OLSZEWSKIO BANKE
3252 S. Halsted St., Chicago, Ill.

SKAITYKITE IR PLATINKYTE
"Lietuvių Balsą"
LIETUVIŲ BALSAS ruošiasi žadinti lietuvių tautos sąmonę ir
stiprina jų dvasią, kad kantriai lauktų karo pabaigos.
LIETUVIŲ BALSAS padeda švieties ir tobulinties; jis ragina
tautiečius šiuo ištrėmimo metu pasimokyti iš svetimatų, kas tik
dora ir naudinga, o nesigabenti grįžtant tėvynėn neko, kas žemina
mūsų tautą.
LIETUVIŲ BALSAS didžiausias troškimas sujungti tautiečius
viena tautos ir tėvynės mėlės juosta ir paruošti kiekvieną Lietuvį,
kad, kaip tik pailaus žvangę ginklai, tuojau grįžtų Lietuvon, nes
tėvynės žemėlė, pavirtusi per karą dirvonais, prirasta duobių ir
griovių, laukia ariama ir valoma, o nugriauti tėvų kapai—aptveriami.
LIETUVIŲ BALSAS, dėdamas savo skiltyse kuopigiausia kalną
skelbimus-jieškojimus, grąžina tėvams vaikus, vaikams tėvus, padeda
suausti nuklydusius brolius, seseris, gimines ir pažįstamus.
LIETUVIŲ BALSAS kainas: Rusijoje ir tams 5 rb.; 9 mėnesiams
3 rb. 90 kap.; 6 mėnesiams (pusel metų) 2 rb. 60 kap.; 3 mėnesiams
1 rb. 30 kap.; vienam mėnesiui 45 kap. UŽSIENIUOSE metams
9 rb.; 9 mėnesiams 6 rb. 80 kap.; 6 mėnesiams (pusmečiui) 4 rb.
80 kap.; 3 mėnesiams 2 rb. 35 kap.; 1 mėnesiui 80 kap. Skyrlium
numeris 5 centai.
Iš Amerikos pinigų, laisvūs gauname. Siuntisėti "Liet. Balsą"
į užsienius rusų cenzura nekludo.
SKELBIMŲ KAINA. Petito (smulkaus rašto) eilutė (dalinant
puslapi) į keturias skiltis) prieš tekstą—60 kap.; po tekstą—30 kap.
Pabėgėliams, įsiekantiems giminių arba darbo petito eilutė po tekstą
—10 kapelkų. Amerikoje prieš tekstą 50 centų, po tekstą 25 cent.
petito eilutė, giminių įsiekantiems po tekstą 10 centų petito eilutė.
Adresas:
"Lietuvių Balsas"
PETROGRAD, BASKOV PER., 29 RUSSIA.

PLATINKIT "LIETUVA"

ŠIS LAIKRODELIS
DOVANŲ.

Kas prisiųs \$3.00 prenumera-
tos, gaus "Lietuvą" per pusantų
metų ir šį laikrodėlį dovanų.

Šis yra Ingersoll Nikelinis
Laikrodėlis, visur parsiduoda po
\$1.00, bet jis yra taip geras, kaip
kitas už \$15.00. Gerai cina, lai-
kų palaiko teisingai ir yra gua-
rantuotas vieniems metams. Jeigu
laikė metų pagestų, mes jį sutai-
sysime uždėję.

Šių laikrodėlių turime tik 100
ant rankos, todėl pasiskubinkite,
nes juos išdalins daugiau jų
neturėsime.

Yra gera proga gauti gerą
laikrodėlį uždėję.

LIETUVA PUB. CO.
3252 S. Halsted St., Chicago, Ill.

JONAS KULIS
Generališkas "Lietuvos" Agentas
kellauja po visą Ameriką. Kur jis
atsilankė, ten per jį galima atnau-
jinti, ar užrašyti "Lietuvą" arba
užsisakyti visokių knygų, jam pin-
gus užmokant išanksto. Už jį mes
atsakome. Lietuva Pub. Co.

JUOZAPAS MOZERIS
kaipo "Lietuvos" agentas Clirero, Ill.
ir apieilinėse yra įgaluotas užra-
šinėti "Lietuvą", priimti prenume-
ratą, apgarsinimus ir pardavinėti
knugas. Lietuva Pub. Co.

Canal 2118
DR. A. YUŠKA
LIETUVIS GYDYTOJAS
1749 SO. HALSTED ST CHICAGO, ILL.
CORNER 18th STREET

Vėšiausia Vieta, Tai
MILDOS TEATRAS

3138-42 So. Halsted St.

Jei vasaros laike yra per karšta, tai atei-
kite į MILDOS TEATRĄ, o čia rasite
vėšiausią vietą, atsidėdinti ir pamatyti
gražesni Teatrą negu vidurmiestyje.

Kainos šokiom dienom
5c ant balkono, 10c žemai.

Subatom ir nedėliom
10c balkonas, 15c žema.

Prisideda 7 valanda kas vakaras.
Subatom ir nedėliom 2 val. po pietų.

Jei liuosame laike nori pasilėsti, atsi-
dėdinti ir užmirti savo nemaguus, tai
ateik į

MILDOS-TEATRĄ.

!! Pranešimas !!

Šiuomi praneš, kad nuo pradžios
Rugpjūčio mėn. perkeliu savo
ofisą po

3325 So. HALSTED ST.
TELEPHONE YARDS 5834
Dr. P. WIEGNER

"DRAUGAS"

Lietuvių Katalikų Savaitinis Lalkraštis
"Draugas" sandarbininkų skaičiūje
yra rimčiausias ir žymiausias lietu-
vių veikėjas ir rašytojas. Jame pa-
duodama daug žinių iš draugijų ir vi-
somenės judėjimo. Visi dienos kiau-
simai yra svarstomi rimtai ir teisin-
gal.

Prenumerata Amerikoje \$2.00 me-
tams, \$1.00 pusel metų. Kitose šal-
se \$3.00 metams, \$1.50 pusel metų.
Pažūrėjimui siunčiama vienas nu-
meris veltut. Adresuokite:

DRAUGAS PUBLISHING CO.
1800 W. 46th St., Chicago, Ill.

A. OLSZEWSKIO BANKAS

3252 So. Halsted St. CHICAGO, ILL.

Isteigtas 1893 metuose

\$500,000.00 vertės naujausių ir didžiau-
siu namų ant Bridgeporto yra šio Banko
savastim.

PRIMA pinigų taupinimui nuo \$1.00 ir augščiau ir
moka 3 procentą.

SKOLINA pinigų pirkimui ir statymui namų Chicagos
mieste.

PERKA ir parduoda namus ir lotus. Stato ir kitiems
namus ir štorus ant lengvų išmokėsčių.

PERKA ir par'uoda Morgečius ir Bondsus, nešančius
4, 5 ir 6 procentą.

ATVAŽIAVUSIEMS Chicagon iškolektuoja jų pini-
gus, paliktus kituose bankuose.

SIUNCIA pinigų į Lietuvą, Rusiją ir visas dalis svie-
to greitai, saugiai ir pigiai.

PARDUODA šifkortes iš Rusijos ir į Rusiją ir pa-
rupina nuo Rusijos konsulio pasportus.

PADARO Dovieernastis ir visokius kitus rejentališ-
kus raštus gerai ir pigiai.

PARSAMDO Bankines Skrynelas (Boxes) saugiai
įrengtame Banke, prie kurio nė vagis, nė ugnis negali
prieti. Boxai yra saugiam užkavojimui svarbių do-
kumentų, pinigų ir kitų brangenybių.

Lietuviai iš kitų miestų ir farmų gali šiame Banke
per laiskus pasidėti ir atsiimti pinigų. Rašykite adre-
su:

A. OLSZEWSKI BANK

3252 So. Halsted St., CHICAGO, ILL.

BANKOS VALANDOS:

Pamedėlais, Seredomis ir Pėtnyčiomis nuo 8 r. iki 6 v.
Utarninkais, Ketvergais ir Subatomis nuo 8 r. iki 9 v.
Nedėliomis nuo 9 ryto iki 1 po pietų.

Dovana nuo
SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE
KALENDORIUS
1916 metams.

Tokio KALENDORIAUS Lietuviai dar neturėjo, nes nebuvo kas
gali tokį išleisti. Greta įdomiai parinkty reikalingų kalendorini žinių,
jame yra keletas skyrių, kuriuose telpa įvairūs labai naudingi pasiskaiti-
mai: apysakos, eilės, straipsniai iš istorijos, higienos, drau-
gišimo gyvenimo ir tt. S.L.A. Kalendoriuje rasite straipsnius geriau-
sių rašytojų amerikiečių.

"S.L.A. KALENDORIUS", gražiais spalvuotais vir-
šlėmis, 240 puslapių, didelio formato ir gražios popieros,
gaunamas visur, pas visus agentus, S.L.A. kuopose, vi-
suose lietuviškuose knygynuose. Todel reikalaukite
jo. Jei negautumet pas savo knygų agentus, tai reika-
laukit tiesiog pas mus. KAINA TIKTAI 25 centai. Agen-
tams rabatas.

Kreipkitės:
A. B. Strimaitis
307 W. 30-th St. - New York, N. Y.

JUOZAS A. AMBROSIOUS

Attorney At Law

LIETUVIS ADVOKATAS

(A. OLSZEWSKIO BANKE)

3252 So. HALSTED ST.

TELEFONAS DROVER 700 - CHICAGO, ILL.

Ofiso Valandos:

Kasdien 6 val. vakare; Utarninkais, Ketvergais
ir Subatomis iki 9 val. vakare.